

27
16.06.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ЖУРАВСЬКИЙ Денис Віталійович
(студент групи ПВ-4)

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ
«МОРШИНСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД «ОСКАР»

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)

Допущено до захисту
протокол № 4
від 24.05.2023
зав. кафедри менеджменту, бізнесу
та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
д.е.н., доц. Юшкевич О.О.
(наукове звання, прізвище
та ініціали)

(підпис)

Рецензент
PhD Завалій Т.О.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Житомир, 2023

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність фінансового стану підприємства	6
1.2. Показники аналізу фінансового стану підприємства	10
1.3. Процес управління фінансовим станом підприємства	24
Висновки до розділу 1	37
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА «ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “МОРШИНСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД “ОСКАР” ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ	39
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	39
2.2. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства	48
2.3. Фактори впливу на фінансовий стан підприємства	60
2.4. Напрями покращення фінансового стану підприємства	71
Висновки до розділу 2	78
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	84
ДОДАТКИ	90

Актуальність теми. Вивчення фінансового стану є надзвичайно важливим в сучасних умовах ринкової економіки. Аналіз фінансових даних дозволяє розробляти стратегію та тактику підприємства, контролювати їх виконання, виявляти резерви покращення ефективності виробництва, оцінювати результати його діяльності. Важливо раціонально та ефективно використовувати фінансові ресурси, які перебувають у розпорядженні підприємства, оскільки це має визначальний вплив на кінцевий результат його фінансової діяльності. Зростання ролі фінансів у всьому світі є характерною рисою, тому є важливим своєчасно виявляти фактори, які впливають на фінансовий стан та усувати недоліки фінансової діяльності підприємства. Основним інструментом для такої оцінки є фінансовий аналіз, який дозволяє об'єктивно оцінювати зовнішню та внутрішню фінансову діяльність підприємства.

Питання аналізу фінансового стану підприємств розглядаються у працях зарубіжних та вітчизняних науковців і практиків. Серед основних варто визначити праці: Багрова В. П., Баканова М. І., Бойчик І. М., Бугая В. З., Бутинця Ф. Ф., Єлейка Я. І., Івахненко В. М., Кандибко О. М., Коробова М. Я., Лапішко М. Л., Лахтіонової Л. А., Мних Є. В., Негашева Е. В., Подолянської В. О., Руденко Л. В., Савицької Г. В., Сайфуліна Р. С., Салига С. Я., Самовженко Т. С., Селезньової С. Н., Чупіса А. В., Шеремета А. Д., Яріш О. В. та інші.

Важливим аспектом здійснення діяльності підприємства є раціональне і правильне, а найголовніше ефективне використання фінансових ресурсів які знаходяться в його розпорядженні. Тому турбота про фінанси являється відповідальним моментом для кінцевого результату фінансової діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. В умовах ринкової економіки, це питання має найважливіше значення. Зростання ролі фінансів на підприємстві є характерною рисою та тенденцією в усьому світі, так як в теперішній час в багатьох країнах криза і багато підприємств припиняють своє функціонування. Для підприємців в усьому світі є надзвичайно

важливим своєчасно виявити фактори, які впливають на фінансовий стан і за можливості усунути недоліки фінансової діяльності підприємства.

Основним інструментом для такої оцінки, є фінансовий аналіз за допомогою якого можна об'єктивно оцінити зовнішню та внутрішню фінансову діяльність підприємства.

Мета роботи – дослідження фінансового стану підприємства, аналіз та виявлення проблем фінансової діяльності.

Завдання дослідження, які поставлені та вирішені для досягнення мети роботи:

- дослідити сутність фінансового стану підприємства;
- визначити показники аналізу фінансового стану підприємства;
- визначити основні етапи процесу управління фінансовим станом підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства ПАТ “МОРШИНСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД “ОСКАР”;
- здійснити фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства;
- виявити фактори впливу на фінансовий стан підприємства;
- визначити основні шляхи покращення фінансового стану підприємства.

Об'єкт дослідження – результати фінансово-господарської діяльності ПАТ “МОРШИНСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД “ОСКАР” та методика фінансового аналізу його стану.

Предмет дослідження – фінансовий стан діяльності підприємства, а саме: платоспроможність, кредитоспроможність, ліквідність балансу.

Методи дослідження, які використовувалися в процесі дослідження та обробки матеріалів: абстрактно-логічний, порівняльний, коефіцієнтний.

Основна частина дипломної роботи складається з двох розділів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансового стану підприємства

У ринковій економіці, ефективність управлінських рішень на мікро- та макрорівнях значною мірою залежить від оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання. Ця оцінка повинна включати комплексний аналіз різних показників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства. В Україні, значна кількість підприємств має незадовільну структуру капіталу та недостатньо оборотних коштів. Такі підприємства можуть збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість, якщо розроблять та впровадять заходи, спрямовані на поліпшення їхнього фінансового стану у довгостроковому періоді.

Забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості та здатність підприємства до подальшого розвитку допоможе запобігти розвитку негативних кризових явищ на підприємстві. Оцінка фінансового стану підприємства є ключовим чинником отримання фінансово-аналітичної інформації, яка необхідна для підприємства, особливо за умов переходу економіки України до ринкових відносин та суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності. Відповідно, якісний та своєчасний аналіз фінансового стану підприємства, оцінка їхньої ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошук шляхів підвищення та зміцнення фінансової стабільності є надзвичайно важливими в умовах ринкової економіки, оскільки вони значно впливають на обґрунтованість та ефективність управлінських рішень на мікро- та макрорівнях. Крім того, від систематичного забезпечення управлінського персоналу інформацією про

поточний рівень фінансової стійкості та здатність підприємства до подальшого розвитку залежить попередження розвитку негативних кризових явищ на підприємстві. У зв'язку з переходом економіки України до ринкових відносин та суттєвим розширенням прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності, якісний та своєчасний аналіз фінансового стану підприємств, оцінка їхньої ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошук шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності є тепер надзвичайно важливим завданням.

Не применшуючи внесок вказаних дослідників у вирішення проблем аналізу фінансового стану підприємств, варто зазначити, що залишаються невирішені питання щодо систематизації та розрахунку показників фінансового стану, використання зарубіжних методик аналізу для вітчизняних підприємств, визначення факторів, які впливають на показники фінансового стану, необхідності уніфікації стандартів аналізу за чітко визначеними принципами та інші. Ці проблеми підкреслюють необхідність проведення додаткових досліджень щодо аналізу фінансового стану підприємств.

В економічній літературі зустрічається багато визначень фінансового стану підприємства. Українські економісти Резниченко А.П. та Чередник А.Л. стверджують, що фінансовий стан підприємства характеризується формуванням, розміщенням та використанням його фондів грошових коштів у процесі виробничо-господарської діяльності [2, с.313].

Балабанов І.Т. розглядає фінансовий стан підприємства як характеристику його фінансової конкурентоспроможності (тобто платоспроможності, кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів та капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання [3, с.7].

Подібної точки зору дотримуються економісти Кашенко О.Л. та Рибіна Л.А., які стверджують, що фінансовий стан підприємства можна визначити, як забезпеченість та ефективне використання фінансових ресурсів для

здійснення нормальної господарської діяльності підприємства та своєчасного виконання платіжних зобов'язань [4, с.6].

Цілком правомірним є конкретизація даного визначення: «у найконцентрованішому вигляді фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями» [5, с. 121].

Загальне визначення фінансового стану підприємства, яке дають Шеремет А.Д. та Сайфулін Р.С., полягає в тому, що фінансовий стан підприємства описується розміщенням та використанням коштів (активів) і джерелами їх формування (власного капіталу та зобов'язань, пасивів) [5,с.45], структурою цих джерел, швидкістю обігу капіталу, здатністю підприємства погасити свої зобов'язання в строк та в повному обсязі, а також іншими факторами [5,с.136]. У цьому визначенні фінансовий стан підприємства розглядається як комплексне економічне поняття з урахуванням основних факторів впливу, але в ньому не конкретизується, що фінансовий стан підприємства відображає фінансову конкурентоспроможність підприємства.

За визначенням, яке наводять Артеменко В.Г. та Беллендир М.В., фінансовий стан підприємства є комплексним поняттям, що характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства; це характеристика його фінансової конкурентоспроможності (тобто платоспроможності, кредитоспроможності), виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання [6, с.4].

Але ми вважаємо, що це визначення потрібно доповнити тим, що фінансовий стан підприємства визначається сукупністю виробничо-господарських факторів, що впливають на його фінансову діяльність. Це можуть бути такі фактори, як обсяги виробництва, рівень цін на ринку, конкурентність в галузі, фінансова стійкість клієнтів, наявність кредитних

ресурсів та багато інших. Таким чином, фінансовий стан підприємства є комплексним показником, який відображає ефективність його діяльності в умовах ринкової конкуренції і забезпечує можливість розвитку та збереження фінансової стійкості в майбутньому.

Основні аргументи на користь такого визначення фінансового стану підприємства полягають у наступному.

По-перше, кожен суб'єкт господарювання у ринковій економіці взаємодіє з багатьма елементами, які складають його господарче оточення, такими як підприємства-конкуренти, постачальники, споживачі, банки та державні та міжнародні організації. Фінансовий стан підприємства відображає результат взаємодії всіх цих елементів системи фінансово-економічних відносин підприємства.

По-друге, рух товарів і трудових ресурсів зазвичай включає формування та використання грошових коштів. Фінансові ресурси підприємства, їх джерела формування, ефективність використання та конкурентоспроможність в умовах змін ринку відображають фінансовий стан підприємства.

По-третє, оточення суб'єкта господарювання постійно змінюється, що відбувається в результаті еволюції усіх функціонуючих суб'єктів економіки, динаміки цін, валют, митних ставок, податків та ін. Фінансовий стан підприємства визначається системою фінансово-економічних факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх.

Фінансовий стан підприємства є ключовим фактором його розвитку та конкурентоздатності. Стабілізація фінансового стану вимагає системного підходу, де підприємство розглядається як самоорганізуючийся комплекс елементів, пов'язаних між собою причинно-наслідковими зв'язками. Індикатором стабільності фінансового стану є синтез та інтеграція ендо- та екзогенних чинників у єдиному механізмі макро- та мікроекономічного регулювання, де фінансова стійкість є результатом. Отже, удосконалення трактування поняття «фінансовий стан підприємства» є важливим для ефективного аналізу та поліпшення конкурентних позицій підприємства,

його стабільного функціонування та динамічного розвитку. Це можна забезпечити за умови урахування всіх факторів впливу на фінансовий стан.

1.2. Показники аналізу фінансового стану підприємства

Аналізуючи успішність українських підприємств, можна зробити висновок, що їх стійкість не є достатньою, оскільки причиною цього явища є низький рівень структури капіталу та неефективне управління оборотними коштами. Важливою складовою фінансового стану є витрати, які формують обіг, необхідний для реалізації товарів та послуг, і вклад, що в свою чергу є понесеними витратами.

Щоб забезпечити стійкий фінансовий стан підприємства, потрібно регулярно проводити фінансову оцінку і впроваджувати довгострокові заходи для його поліпшення. Це дасть підприємству можливість досягти вищих показників і забезпечити високу рентабельність необхідних показників.

Фінансовий стан є складною та інтегрованою характеристикою діяльності підприємства, що відображає ступінь його забезпеченості фінансовими ресурсами та раціональність їх розміщення для ефективної господарської діяльності в майбутньому.

Фінансовий стан залежить від результатів фінансово-господарської діяльності, що включає у себе показники з управління фінансовими ресурсами та елементи економічної діяльності, такі як прибутковість, розміщення засобів, наявність власних фінансових ресурсів, платоспроможність та ліквідність.

Основні завдання аналізу фінансового стану наведено на рис 1.1.

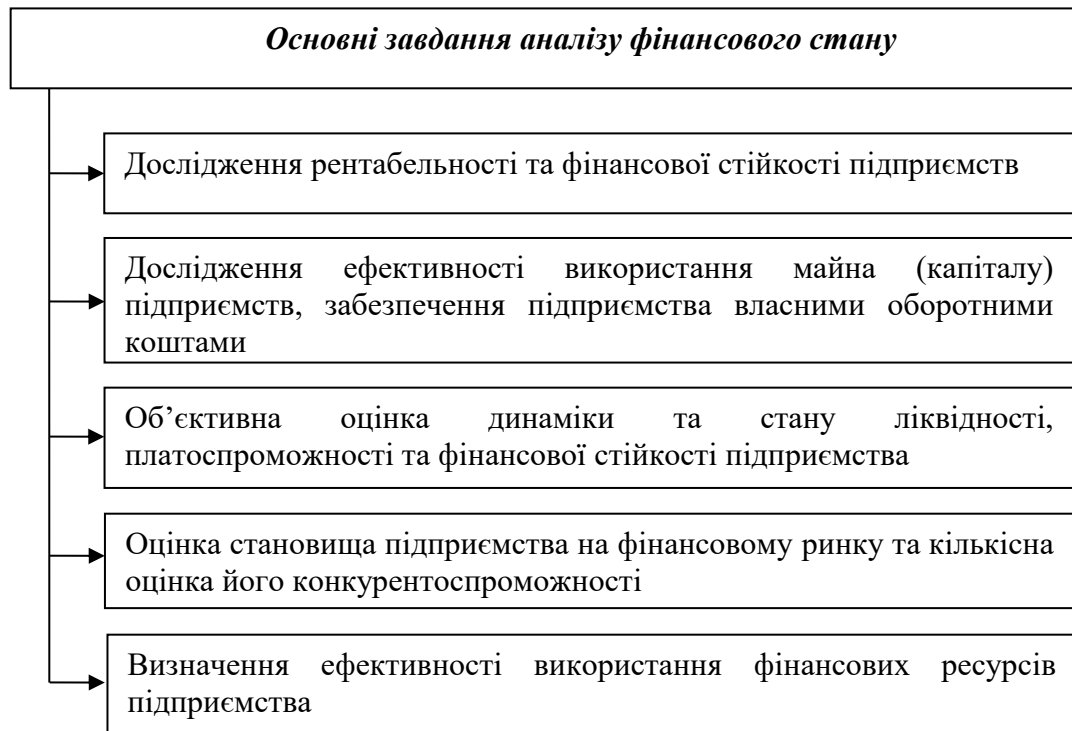

Рис. 1.1. Основні завдання аналізу фінансового стану

Фінансовий аналіз, як і будь який інший регулюється системою принципів його проведення та контролює процедурну сторону його методики і методології. В таблиці нижче представлені принципи та їх зміст (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Принципи проведення фінансового аналізу

Принцип	Зміст принципу
Конкретність	Аналіз ґрунтується на реальних даних, результати аналізу є конкретними і кількісними
Комплексність	Всебічно вивчається економічне явище або процес для його об'єктивної оцінки
Системність	Економічні явища вивчаються у взаємозв'язку один з одним, а не ізольовано
Регулярність	Аналіз проводиться постійно через заздалегідь певні проміжки часу
Об'єктивність	Економічні явища вивчаються критично і безперестанку, виробляються обґрунтовані висновки
Дієвість	Результати аналізу придатні для використання в практичних цілях
Співставлення	Дані і результати аналізу повинні бути порівняні один з одним
Науковість	При проведенні аналізу слід керуватися науково обґрунтованими методами і процедурами

Отже, аналіз фінансового стану підприємства являє собою аналіз даних фінансової звітності і грає важливу роль, оскільки інформація, що міститься в ній, є основою для прийняття рішень по інвестиційної, фінансової та операційної діяльності підприємства.

Тобто, виходячи з наведеного, пошук шляхів удосконалення фінансового стану підприємства є комплексним оцінюванням усіх складових елементів.

Щоб досягти комплексної оцінки фінансового стану, необхідно провести аналіз таких інформаційних джерел:

- Баланс (форма № 1);
- Звіт про фінансові результати (форма № 2); - Звіт про рух грошових коштів (форма № 3);
- Звіт про власний капітал (форма № 4);
- Дані статистичної звітності та оперативні дані.

У табл. 1.2 наведено сутність інформаційних джерел, які використовуються для оцінювання фінансового стану українського підприємства.

Таблиця 1.2

Сутність інформаційних джерел, які використовуються для оцінювання фінансового стану українського підприємства

Інформаційне джерело	Його сутність для оцінювання фінансового стану
1	2
Баланс (форма № 1)	Бухгалтерський баланс складається з активу та пасиву, в яких є інформація про те, як на певний період розподіляються доходи та витрати, а також за рахунок чого здійснюється фінансування активів. Для фінансового стану підприємства головним є інформація про розподіл активів та пасивів задля відображення оборотів діяльності підприємства
Звіт про фінансові результати (форма № 2)	Звіт про фінансові результати відображає ефективність (неефективність) діяльності підприємства за певний період. Якщо баланс відображає фінансовий стан підприємства на конкретну дату, то звіт про прибутки та доходи дає картину фінансових результатів за відповідний період (квартал, півріччя, 9 місяців, рік)
Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	У звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, що найкраще відображає фінансовий стан підприємства, і на його основі можна дати визначення, в якому стані

	знаходяться його показники
--	----------------------------

Продовження табл. 1.2

1	2
Звіт про власний капітал (форма № 4)	У звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду, що є важливим для оцінювання фінансового стану. У графах звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі I «Власний капітал» Балансу. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації звіту про власний капітал підприємства повинні додавати до річного звіту звіт про власний капітал за попередній рік. Саме порівняльний аналіз вказує на те, як змінився фінансовий стан підприємства. На основі такого аналізу можна сформулювати ряд шляхів удосконалень фінансового стану
Дані статистичної звітності та оперативні дані	Статистична інформація (дані) визначена як офіційна державна інформація, яка характеризує масові явища і процеси, що відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та її регіонів. Статистичне спостереження трактується як планомірний, науково організований процес збирання даних щодо масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та її регіонів, шляхом їх реєстрації за спеціальною програмою, розробленою на основі статистичної методології. Така інформація має вплив на оцінку фінансового стану, прирівнюючи його до реального часу

Отже, використовуючи всі інформаційні джерела для доцільного аналізу фінансового стану, реально здійснити ряд підходів до удосконалення фінансового стану українського підприємства.

Найбільш чітко фінансовий стан підприємства визначається такими основними групами показників наведених в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Основні групи показників, що використовуються при оцінюванні фінансового стану підприємства [2, с. 141]

Групи показників	Характеристика
1	2
Показники майнового стану	Дають відомості про тенденції зміни структури фінансових ресурсів підприємства за певний період
Показники ліквідності	Зниження значення даних показників може вказувати про загальне погіршення ситуації стосовно забезпечення підприємства оборотними коштами і про необхідність

	серйозних заходів для управління ними
--	---------------------------------------

Продовження табл. 1.3

1	2
Показники фінансової стійкості	Відображають частку власного капіталу в загальній сумі фінансових засобів. Узагальнений показник фінансової стійкості підприємства займає вагоме значення серед інших показників фінансового стану підприємства, адже він відображає інтенсивність використання позикових засобів, рівень довгострокової стійкості підприємства без позикових засобів та ступінь залежності підприємства від короткострокових зобов'язань
Показники ділової активності	Дозволяють зробити висновок про ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства
Показники рентабельності	Характеризують фінансові результати і ефективність діяльності підприємства в цілому

Для здійснення аналізу фінансового стану підприємства виділяють шість основних прийомів аналізу фінансової звітності:

- горизонтальний (часовий) аналіз - полягає у порівнянні кожної позиції поточної звітності з минулим періодом;
- вертикальний (структурний) аналіз - забезпечує визначення структури фінансових показників з виявленням впливу кожної позиції звітності на показник загалом;
- трендовий аналіз - полягає в порівнянні кожної позиції звітності з минулими періодами і виявлення тренду, тобто основної тенденції динаміки показника, яка є вільною від випадкових впливів індивідуальних особливостей окремих періодів;
- аналіз відносних показників - полягає в розрахунку числових відношень показників різних форм звітності, визначенні взаємозв'язку між ними;
- порівняльний аналіз - це внутрішній аналіз показників звітності підприємства його дочірніх підприємств (філій), а також порівняння показників даного підприємства з відповідними показниками конкурентів, з нормативними чи середньо-галузевими даними;

– факторний аналіз – дає змогу виявити вплив окремих факторів на показники за допомогою детермінованих чи стохастичних прийомів дослідження [3, с. 53-54].

У табл. 1.4 наведено показники, що характеризують майновий стан підприємства, методику їх розрахунку на нормативні значення.

Таблиця 1.4

Порядок розрахунку та нормативне значення показників майнового
стану підприємства

Показник	Формула розрахунку	Формула розрахунку за даними фінансової звітності	Нормативне значення
Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зношених основних засобів / Первісна вартість основних засобів	$\Phi 1 \text{ p.032} / \Phi 1 \text{ p.031}$	< 0
Коефіцієнт придатності	Залишкова вартість основних засобів / Первісна вартість основних засобів	$\Phi 1 \text{ p.030} / \Phi 1 \text{ p.031}$	> 0
Коефіцієнт оновлення	Балансова вартість придбаних у звітному періоді основних засобів / Первісна вартість основних засобів на кінець звітного періоду	$\Phi 5 \text{ p.260(гр.5)} / \Phi 1 \text{ p.031(гр.4)}$	Збільшення
Коефіцієнт вибуття	Балансова вартість вибулих у звітному періоді основних засобів / Первісна вартість основних засобів на початок звітного періоду	$\Phi 5 \text{ p.260(гр.8)} / \Phi 1 \text{ p.031(гр.3)}$	Повинен бути менше, ніж коефіцієнт оновлення основних засобів
Коефіцієнт приросту	Балансова вартість придбаних у звітному періоді основних засобів – вартість вибулих / Первісна вартість основних засобів на кінець звітного періоду	$\Phi 5 \text{ p.260(гр.5)} - \Phi 5 \text{ p.260(гр.8)} / \Phi 5 \text{ p.260(гр.14)}$	Збільшення

Ліквідність суб'єкта господарювання також характеризується системою фінансових коефіцієнтів, що дають можливість визначити ступінь його ліквідності, а отже спроможність вчасно виконувати боргові зобов'язання. До групи показників ліквідності належать: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Порядок розрахунку показників ліквідності підприємства

Показник	Характеристика показника	Формула розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	Показує достатність ресурсів акціонерного товариства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	>1
Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжного покриття)	Відображає платіжні можливості акціонерного товариства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами	Швидкоореалізуємі активи / поточні зобов'язання	0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (абсолютного покриття)	Показує, яка частина боргів акціонерного товариства може бути сплачена негайно	Грошові кошти та їх еквіваленти + поточні фінансові інвестиції / Поточні зобов'язання	0,2-0,25
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	Свідчить про спроможність акціонерного товариства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	>0 збільшення

З метою здійснення більш ґрунтовних висновків про стан платоспроможності підприємства, доцільно провести аналіз перспективної платоспроможності, що має повинна відображати здатність суб'єкта господарювання розраховуватися за його боргами у довгостроковій перспективі. Якість економічного зростання можуть характеризувати узагальнюючі показники, які визначають ступінь окупності (оборотності) активів і капіталу. Перспективна платоспроможність суб'єкта господарювання може бути оцінена на основі показників фінансової стійкості (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Порядок розрахунку і характеристика показників фінансової стійкості підприємства

Показник	Характеристика показника	Формула розрахунку	Нормативне значення
1	2	3	4
Коефіцієнт	Показує питому вагу власного капіталу в	Власний	>0,5

автономії	загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність.	капітал Валюта балансу	/	
-----------	--	------------------------------	---	--

Продовження табл. 1.6

1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової залежності	Характеризує частку позикових коштів у фінансуванні підприємства	Валюта балансу Власний капітал	/ <2
Коефіцієнт фінансової стійкості	Характеризує здатність акціонерного товариства розрахуватися за своїми зобов'язаннями за рахунок власного капіталу	Власний капітал Сума позикового капіталу	>1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, а яка - капіталізована	Власний капітал необоротні активи Власний капітал	- >0 збільшення
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	Характеризує наявність власних оборотних коштів необхідних для забезпечення фінансової стабільності акціонерного товариства та незалежності від позикових коштів	Власний оборотний капітал Оборотні активи	/ >0,1

Проведення такої оцінки доповнюється аналізом ділової активності за показниками ресурсовіддачі, що наведено в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Показники ділової активності підприємства

Показники	Формула розрахунку
Коефіцієнт оборотності активів	Середня величина активів / Чистий дохід від реалізації продукції
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Чистий дохід від реалізації продукції / Середня величина оборотних активів
Коефіцієнт оборотності запасів	Середня величина запасів і витрат / Чистий дохід від реалізації продукції
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / Середня величина дебіторської заборгованості
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / Середня величина кредиторської заборгованості
Оборотність кредиторської заборгованості	Т / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції / Середня величина власного капіталу

Економічний зміст та порядок розрахунку показників рентабельності та окупності діяльності суб'єктів підприємництва наведено в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Показники рентабельності та окупності діяльності суб'єктів
підприємництва

Показник	Економічний зміст
1	2
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %	Валовий: прибуток (збиток) / Собівартість реалізованої продукції
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток) / Операційні витрати
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	Фінансовий результат до оподаткування / Витрати господарської діяльності
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	Чистий прибуток (збиток) / Витрати господарської діяльності
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Чистий дохід від реалізації продукції / Собівартість реалізованої продукції
Коефіцієнт окупності операційних витрат	Операційний дохід / Операційні витрати
Рентабельність (збитковість) продажу, %	Валовий: прибуток (збиток) / Чистий дохід від реалізації продукції
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток) / Операційний дохід
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування / Середньорічна вартість капіталу
Період окупності власного капіталу, років	Середньорічна вартість власного капіталу Чистий прибуток

Умовою позитивної динаміки значень показників рентабельності та окупності є випереджальне зростання результативних показників доходів і фінансових результатів порівняно зі зростанням витрат і капіталу.

Під час керування фінансовим станом підприємства застосовують три етапи: підготовчий, основний та завершальний.

Підготовчий етап включає організаційні заходи, які забезпечують глибину та оперативність аналізу. Цей етап передбачає визначення мети та

об'єкту аналізу, ознайомлення з інформаційними матеріалами відібраного об'єкта, складання плану та графіку проведення аналізу. Визначення мети та об'єкту аналізу є важливою частиною етапу, на якому формулюються запитання, на які необхідно дати відповідь після проведення аналізу. Об'єкти дослідження відбираються відповідно до цих запитань. Ознайомлення з матеріалами підприємства дозволяє оцінити результати аналізу та перевірити недоліки попередніх аналітичних робіт. Складання плану та графіку передбачає встановлення термінів виконання, визначення виконавців аналізу, делегування повноважень та складання програми аналізу з визначенням необхідної інформаційної бази.

Кількість та кваліфікація виконавців аналізу залежить від програми та термінів його проведення. Розподіл обов'язків вимагає індивідуального підходу. Деякі етапи можна виконати з використанням обчислювальної техніки та без участі робітників. Однак, безпосередній аналіз даних, їх інтерпретація та формулювання висновків потребують участі добре підготовлених теоретично та практично фахівців.

Другий етап аналізу включає збір, перевірку, обробку даних, складання аналітичних таблиць та визначення резервів поліпшення фінансових показників.

На завершальному етапі формулюються висновки та пропозиції щодо поліпшення фінансового стану підприємства, розробляються заходи щодо усунення недоліків та підвищення ефективності використання резервів, а також контролюється виконання прийнятих рішень. Схематичне зображення етапів проведення економічного аналізу наведено на рис. 1.2.

Загалом в аналізі маємо складне поєднання робіт та велику кількість об'єктів, на які потрібно звернути увагу, для успішного проведення управління фінансовим станом підприємства

Опрацювання наукової літератури дозволило виділити основні напрями покращення фінансового стану підприємства, серед яких: пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б

забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу; мобілізація внутрішніх резервів підприємства – явних та прихованих; збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі [2, с. 141; 4, с. 14].

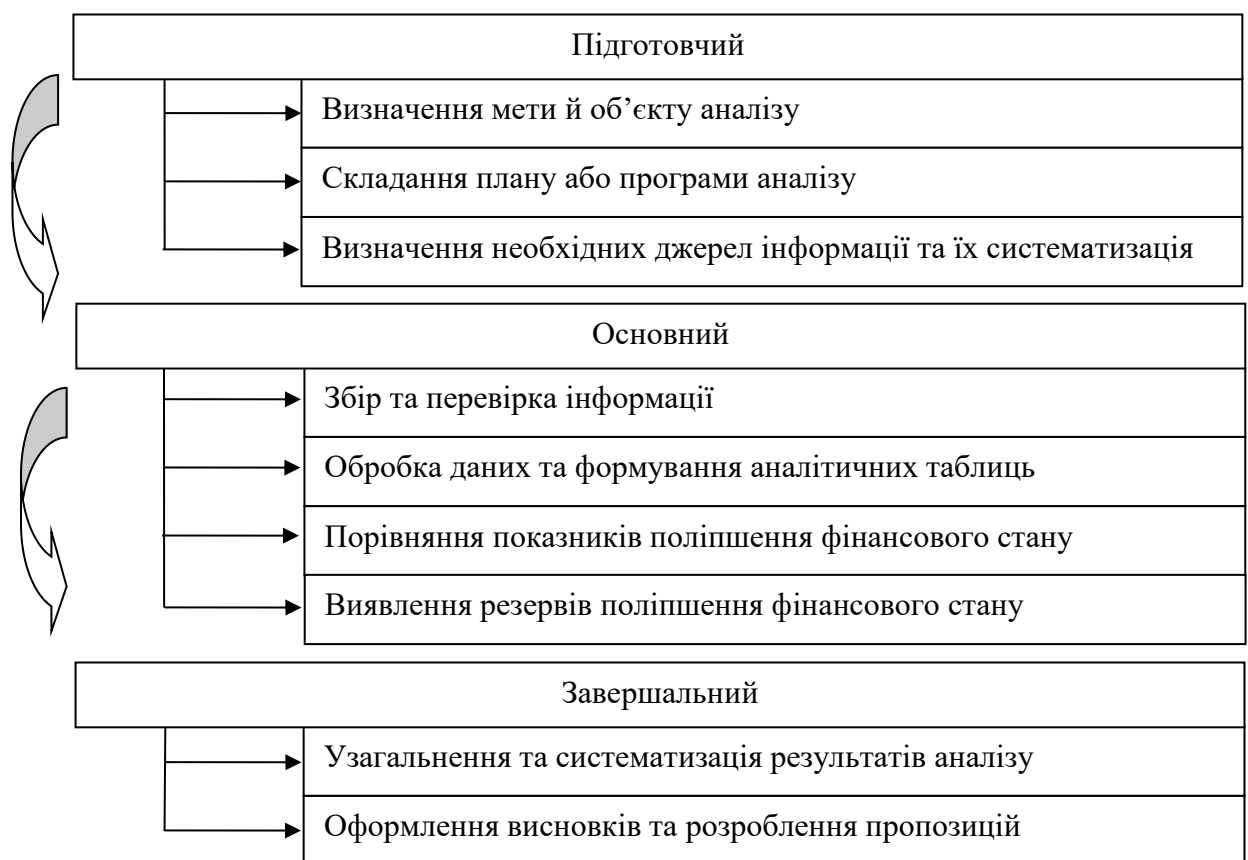

Рис.1.2. Етапи проведення фінансового аналізу на підприємстві

Найголовнішим завданням удосконалення фінансового стану є пошук шляхів, що включає:

– знаходження оптимального співвідношення власного та позикового капіталу з метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами;

- забезпечення максимальної рентабельності та мінімізації фінансового ризику власного капіталу;
- оптимізація ліквідності підприємства з метою забезпечення стабільності фінансового стану;
- розробка системи заходів, що спрямовані на зменшення фінансових зобов'язань;
- збільшення грошових активів для забезпечення фінансової стабільності;
- оптимізація збутової політики з метою підвищення ефективності продажу продукції;
- запобігання фінансовій кризі шляхом розробки і впровадження ефективних стратегій управління фінансами.

Для досягнення цілей удосконалення фінансового стану підприємства можуть бути використані різноманітні шляхи, такі як збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків. Підвищення розмірів вхідних грошових потоків можна досягти за допомогою наступних методів:

- збільшення обсягу продажу продукції;
- продажу частини основних фондів;
- рефінансування дебіторської заборгованості.

Одним із основних напрямів пошуку резервів є зменшення вихідних грошових потоків, до них належать:

- зменшення витрат на придбання товарів, робіт, послуг;
- зменшення фінансових та реальних інвестицій;
- скорочення витрат на оплату податків та інших платежів до бюджету;
- повернення залученого капіталу на фінансовому ринку;
- зменшення витрат на управління та адміністрування;
- ефективне використання ресурсів та матеріальних активів;
- запровадження екологічних технологій та практик, спрямованих на зменшення витрат;
- раціональне планування та управління проектами;

- оптимізація процесів виробництва та постачання;
- зменшення кількості повернень та ремонтів продукції;
- зниження затрат на маркетинг та рекламу, збільшення продажів через ефективне використання інтернет-маркетингу та соціальних медіа.

Для розв'язання проблем фінансового стану українських підприємств в умовах фінансової кризи та нестабільності необхідно вжити комплексу заходів. Зокрема, необхідно усунути зовнішні фактори, що спричиняють банкрутство, поліпшити поточний календар фінансових документів та регулювати рівень незавершеного виробництва. Також необхідно вживати локальні заходи щодо поліпшення фінансового стану та забезпечити стабільний фінансовий стан підприємства в середньостроковій та довгостроковій перспективі. Для цього важливо забезпечити достатність фінансових ресурсів, підвищити рентабельність продукції та створити стабільну фінансову базу. Крім того, слід проводити енерго- та ресурсоощадні заходи, поступово погашати старі борги та забезпечувати достатність фінансових ресурсів для покриття нових поточних зобов'язань. Окрім цього, важливо створити оптимальну структуру балансу та фінансових результатів, фінансову систему підприємства, що буде стійкою до несприятливого зовнішнього впливу [10, 9].

Активізація резервів може суттєво покращити роботу підприємства та зміцнити його фінансовий стан. Для досягнення максимальної ефективності, підприємство повинно використовувати методику пошуку та реалізації резервів. Внутрішньовиробничі можливості покращення діяльності можна класифікувати за наступними напрямками: створення нових виробничих фондів, вдосконалення планування та обліку використання устаткування, вдосконалення використання виробничих площ, скорочення втрат матеріалів та інструменту, вдосконалення обліку і зберігання матеріальних цінностей, вдосконалення конструкції виробу і технології виробництва, вдосконалення процесу виробництва, вдосконалення організації допоміжного виробництва.

Одним з ключових напрямків пошуку резервів є зниження собівартості продукції та витрат, що зменшує вихідні грошові потоки і забезпечує прибуток. На кожному підприємстві набір факторів, що впливають на собівартість, може бути різним.

Система заходів для підтримки економічної стійкості підприємства повинна передбачати постійний моніторинг зовнішнього та внутрішнього стану підприємства, розробку заходів щодо зниження його зовнішньої вразливості, розробку підготовчих планів при виникненні проблемних ситуацій, впровадження планів практичних заходів при виникненні кризової ситуації, прийняття ризикових і нестандартних рішень у випадку відхилення розвитку ситуації є одним із важливих етапів підтримки економічної стійкості підприємства. Цей план повинен передбачати готовність до швидкої реакції на негативні зміни в економічному середовищі, в тому числі на виникнення кризових ситуацій. Плани повинні бути готові заздалегідь і містити чіткі кроки щодо зниження витрат та збільшення доходів. Для успішної реалізації планів необхідна координація дій всіх учасників та постійний моніторинг їхнього виконання та результатів. Плани також повинні бути гнучкими і адаптивними до змін в економічному середовищі, щоб забезпечити ефективність заходів та успішну підтримку стійкості підприємства.

Отже, фінансовий стан підприємства є найважливішим фактором, що визначає його діяльність. Усі підприємці прагнуть збільшити прибуток та покращити рентабельність своєї діяльності. У зв'язку зі слабкою економікою України, підприємці шукають різноманітні способи та фахівців, щоб покращити свій фінансовий стан. У даній статті описано шляхи досягнення цієї мети, а саме - чіткий аналіз фінансових показників, щоб зрозуміти, куди саме спрямовувати зусилля щодо покращення. Фінансовий стан підприємства визначає його можливість забезпечити поточне фінансування, збільшити стійкість та погасити зобов'язання перед контрагентами та державою. Систематичний аналіз фінансового стану є важливим етапом для планування

діяльності та визначення її результативності, що дозволить залучати інвесторів та отримувати підтримку постачальників та кредиторів, а також відстежувати ефективність та законність управлінських рішень. Основними шляхами покращення фінансового стану є збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків, мобілізація внутрішніх резервів та економічна інтеграція. Цілком очевидно, що економічна інтеграція, яка полягає у постійному контролі зміни ринкової ситуації та підвищенні конкурентоспроможності на ринку, є важливою та актуальною.

Тому об'єднання зусиль підприємств є необхідним кроком для покращення умов діяльності та забезпечення стійкості фінансового стану. Щоб досягти цієї мети, необхідно здійснювати систематичний аналіз фінансового стану, зосереджувати зусилля на збільшенні вхідних та зменшенні вихідних грошових потоків, мобілізації внутрішніх резервів та економічній інтеграції. Горизонтальна та вертикальна інтеграція дозволяють контролювати зміну ринкової ситуації та підвищувати конкурентоспроможність на ринку. Усі ці заходи дають змогу покращити фінансовий стан підприємства, забезпечуючи його фінансову можливість забезпечувати певний рівень фінансування, підвищувати стійкість та погашати зобов'язання перед контрагентами та державою.

1.3. Процес управління фінансовим станом підприємства

Управління фінансовим станом підприємства є однією з ключових складових успішної діяльності будь-якої компанії. На сучасному ринку, де конкуренція постійно зростає, ефективне управління фінансами стає все більш важливим для забезпечення стабільності та розвитку підприємства. Управління фінансовим станом передбачає аналіз фінансових даних, планування і контроль бюджету, управління ризиками та інші складні процеси. У цьому контексті, дослідження процесу управління фінансовим

станом підприємства є актуальним та важливим завданням, яке дозволить зрозуміти ключові аспекти цього процесу та розробити ефективні стратегії управління фінансовими ресурсами.

При нинішніх умовах виробництва, перевірка фінансового стану є обов'язковою складовою управління підприємством. Основною метою є виявлення можливостей для покращення ефективності функціонування підприємства та визначення перспектив його розвитку. Управління підприємством є надзвичайно складним процесом з великим рівнем динамізму та невизначеності. Гнучкість та адаптивність до змін, які відбуваються в зовнішньому середовищі, є ключовими факторами успішної діяльності сільськогосподарського підприємства. Компанії повинні постійно бути свідомими змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі та вживати заходів для впливу на них, змінюючи свою організаційну та економічну структуру управління. Саме тому, дослідження впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на ефективність управління фінансовим станом сільськогосподарського підприємства має велике значення. Для проведення факторного аналізу впливу на ефективність управління фінансовим станом підприємства, доцільно розглядати дві групи факторів: зовнішнє середовище, яке включає макро- та мікрооточення підприємства, та внутрішнє середовище, яке складається з процесів управління та забезпечення діяльності. [5, с. 148].

Дослідження впливу зовнішнього середовища на управління фінансовим станом підприємства є складною та багаторівневою структурою, що складається з елементів, що розташовані поза межами підприємства та впливають на його господарювання (рис. 1.3).

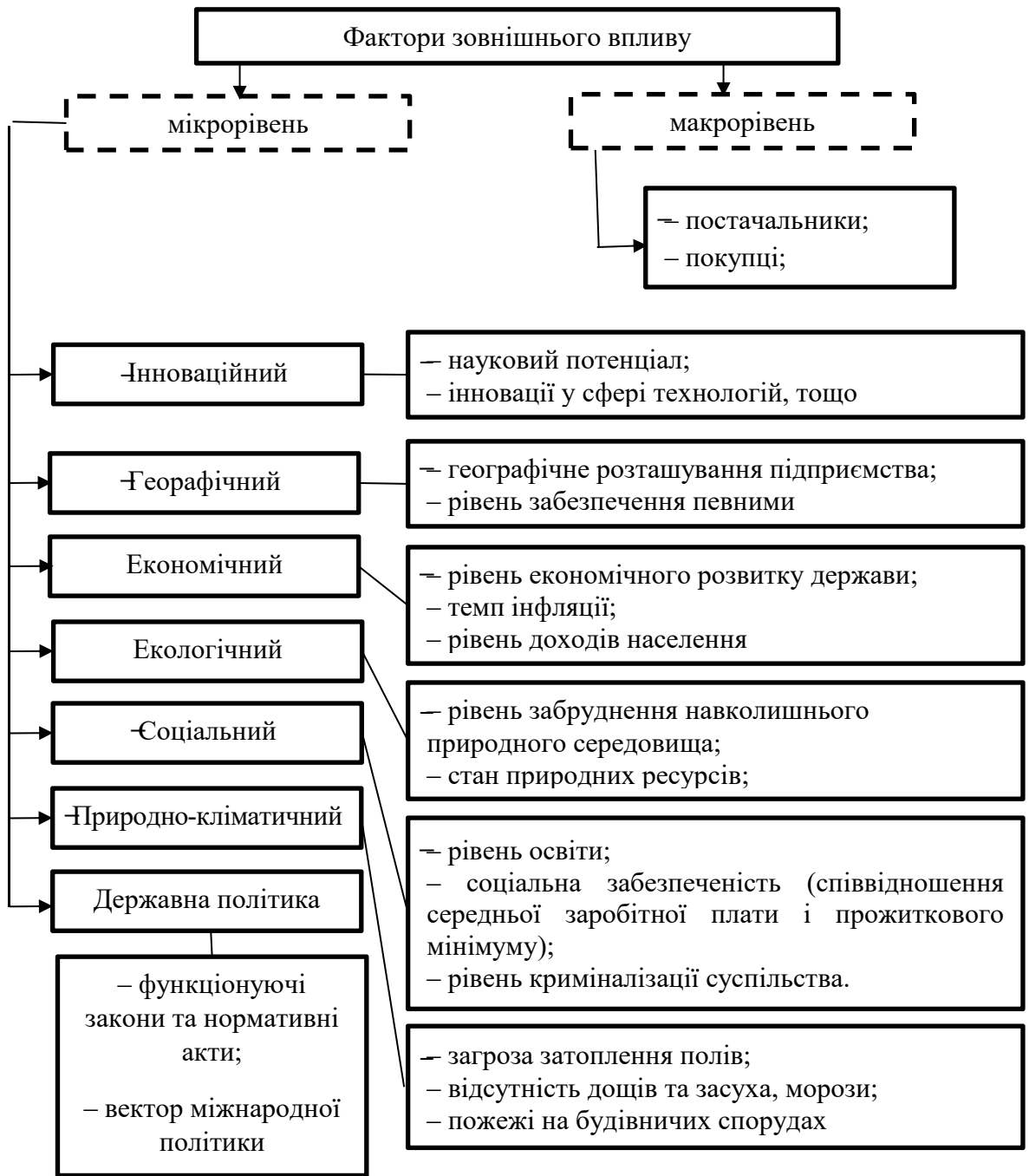

Рис. 1.3. Зовнішні фактори впливу на фінансовий стан підприємства [3, с. 265]

Щоб забезпечити ефективність управління, необхідно враховувати як зовнішні, так і внутрішні фактори впливу. Важливою групою факторів є внутрішня ефективність, що проявляється детермінантами внутрішнього середовища (рис. 1.4).

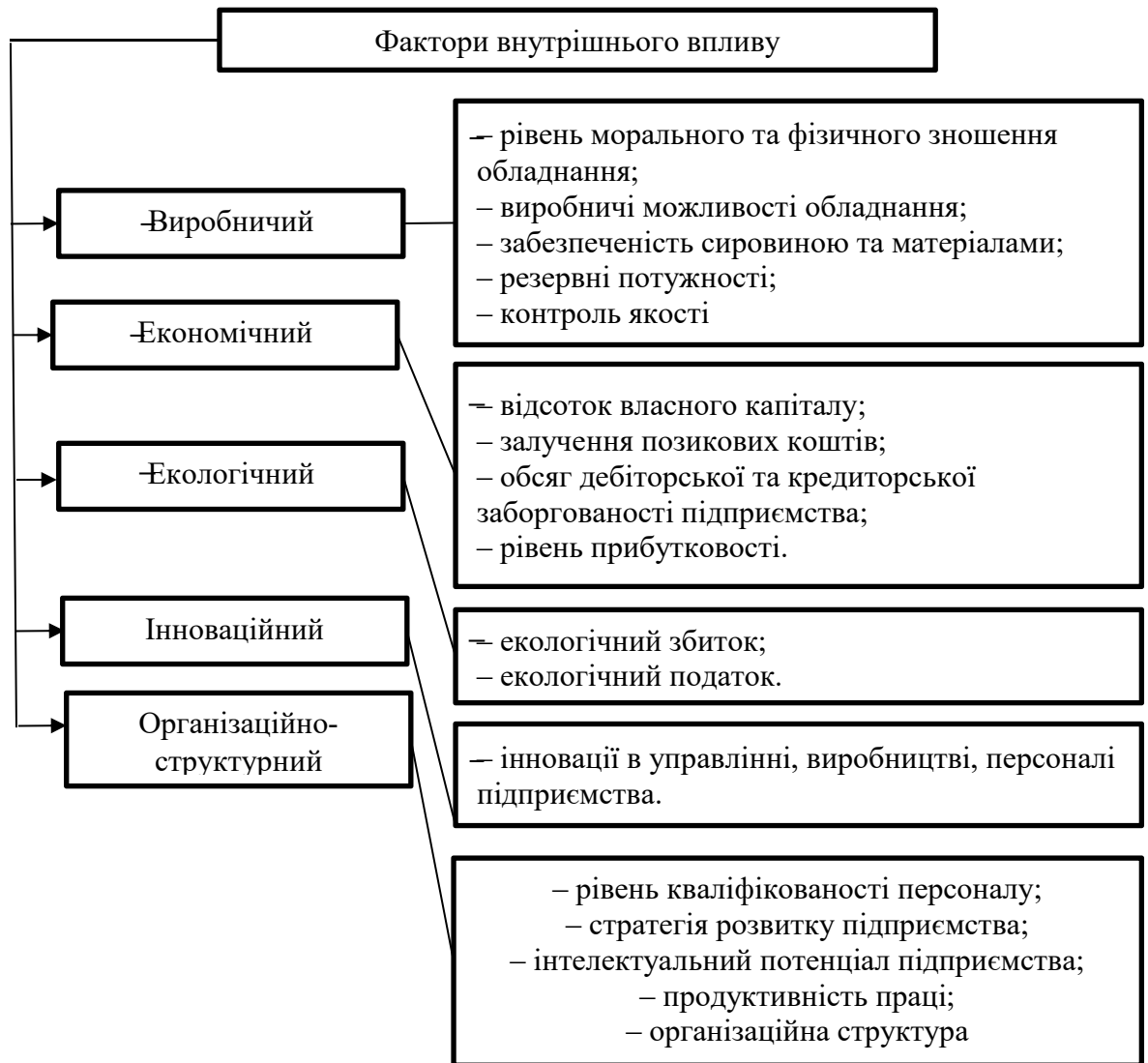

Рис. 1.4. Внутрішні фактори впливу на фінансовий стан підприємства [3, с. 265]

Всі фактори, що впливають на ефективність управління фінансовим станом підприємства, пов'язані між собою та вимагають розв'язання актуальних питань, таких як усунення незадовільного стану основних фондів підприємства, збільшення адаптованості до впливу зовнішніх факторів, підвищення фінансової стабільності та незалежності. У зв'язку з цим, високоефективне управління фінансовим станом підприємств є об'єктивною необхідністю для вирішення існуючих проблем.

Етапи процесу управління фінансовим станом підприємства представлені на рисунку 1.5.

Рис. 1.5. Етапи управління фінансовим станом підприємства

Перший етап управління фінансовим станом підприємства - це формулювання головної мети та конкретизація завдань управління. Цей етап є основним для розробки стратегії управління фінансовим станом підприємства.

Головна мета управління фінансовим станом полягає в забезпеченні стабільності фінансового стану підприємства, збільшенні його прибутковості та ефективності використання ресурсів. Ця мета може бути конкретизована за допомогою формулювання таких завдань:

1. Забезпечення достатньої ліквідності підприємства, тобто здатності вчасно виконувати фінансові зобов'язання.

2. Максимізація прибутку підприємства шляхом збільшення доходів та зменшення витрат.

3. Ефективне управління капіталом підприємства, тобто максимізація віддачі від інвестованих коштів.

4. Забезпечення стабільної фінансової бази підприємства, що дозволить зменшити ризики та забезпечити стійкість до змін зовнішнього середовища.

5. Оптимізація структури капіталу підприємства, тобто забезпечення оптимального співвідношення власного та залученого капіталу.

6. Для досягнення цих завдань необхідно провести дослідження фінансового стану підприємства, оцінити його фінансові ресурси та потреби, визначити потенційні ризики та шляхи їх зменшення. Також необхідно враховувати зовнішні фактори, що можуть впливати на фінансовий стан підприємства, такі як економічна ситуація в країні, політична та правова ситуація, конкуренція на ринку, зміни в податковому та регуляторному середовищі, зміни в курсі валют та інші фактори.

7. Другий етап управління фінансовим станом підприємства - це визначення інформаційної бази для забезпечення ефективного управління. На цьому етапі здійснюється робота зі збору, обробки, аналізу та систематизації фінансової інформації, що необхідна для прийняття правильних рішень.

Основними джерелами фінансової інформації є бухгалтерська звітність, звіти про прибуток і збитки, звіти про грошовий потік, показники фінансової стійкості, рейтингові оцінки та інші дані, які можуть впливати на фінансовий стан підприємства.

Важливо визначити, які саме дані є найбільш корисними для підприємства і як їх слід аналізувати. Для цього можна використовувати різні методи аналізу, наприклад, метод вертикального та горизонтального аналізу, метод відносних темпів зростання, метод порівняльного аналізу та інші.

Для забезпечення ефективного управління фінансовим станом підприємства необхідно мати доступ до актуальної інформації в режимі онлайн, що може бути забезпечено використанням спеціальних програмних

засобів, таких як системи управління фінансами (СУФ), електронні таблиці, програми для аналізу фінансових показників та інші.

Окрім цього, на цьому етапі слід розробити і впровадити систему контролю за фінансовою діяльністю підприємства, що дозволить швидко виявляти недоліки та ризики, пов'язані з фінансовим станом, і приймати вчасні заходи для їх усунення. Для цього потрібно ретельно проаналізувати всі процеси, що відбуваються в компанії, зокрема збору, обробки та аналізу фінансової інформації. Важливо визначити ключові фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства, а також встановити методи інформаційної звітності, які будуть використовуватися для відстеження та аналізу цих факторів.

Також на цьому етапі можна розробити та впровадити систему автоматизованої обробки фінансової інформації, що дозволить знизити кількість ручної роботи та збільшити точність обробки даних. Це можна здійснити за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, що дозволяє автоматично збирати, аналізувати та візуалізувати фінансову інформацію.

Окрім того, на другому етапі важливо забезпечити відповідну кваліфікацію та навчання фахівців, які будуть відповідати за управління фінансовим станом підприємства та здійснювати контроль за фінансовою діяльністю. Вони повинні мати достатні знання та навички для розуміння фінансової інформації, а також вміти аналізувати її та приймати вірні рішення на основі результатів аналізу.

Отже, на другому етапі управління фінансовим станом підприємства важливо визначити та розробити систему контролю за фінансовою діяльністю, забезпечити її автоматизацію, навчити фахівців та встановити методи і інструменти для аналізу та моніторингу фінансової діяльності підприємства.

При розробці системи контролю необхідно враховувати особливості фінансової діяльності підприємства, його розмір, структуру та складність. Наприклад, для малих підприємств достатньо може бути проста система

контролю, яка включає в себе моніторинг рахунків, витрат та доходів, аналіз готівкового потоку та використання банківських рахунків. Для великих підприємств більш складна система, яка включає в себе контроль за фінансами окремих підрозділів, відстеження показників ринкової діяльності, аналіз конкурентів та ризиків, може бути більш ефективною.

Важливо також забезпечити автоматизацію системи контролю, щоб уникнути помилок та зменшити кількість ручної роботи. Наприклад, використання фінансових програм та інших інструментів може значно спростити процес контролю за фінансовою діяльністю.

Навчання фахівців є також важливим елементом успішного впровадження системи контролю. Фахівці повинні бути підготовлені до роботи з програмами та інструментами, а також до аналізу та інтерпретації фінансової інформації.

Для аналізу та моніторингу фінансової діяльності підприємства можна використовувати різні методи та інструменти, такі як фінансовий аналіз, розрахунок показників ефективності, використання бюджетів та планів, а також прогнозування фінансових результатів.

Отже, другий етап управління фінансовим станом підприємства полягає в розробці та визначенні інформаційної бази для забезпечення управління. Це означає, що необхідно створити систему обліку фінансових операцій, яка забезпечуватиме відображення реального стану фінансів підприємства.

На третьому етапі управління фінансовим станом підприємства виконується ідентифікація методик та показників фінансового стану, що будуть використовуватися для його оцінки.

Першим кроком на цьому етапі є визначення методів, які будуть використовуватися для оцінки фінансового стану підприємства. Це можуть бути такі методи, як аналіз показників фінансової звітності, аналіз ринку, аналіз конкурентів, аналіз ризиків та ін.

Другим кроком є вибір показників, які будуть використовуватися для оцінки фінансового стану підприємства. До таких показників можна віднести:

1. Рентабельність - вимірює прибутковість підприємства та його здатність заробляти гроші.

2. Ліквідність - вимірює здатність підприємства забезпечувати свої поточні зобов'язання.

3. Фінансова стійкість - вимірює здатність підприємства витримувати фінансові ризики та забезпечувати свою діяльність у майбутньому.

4. Ефективність управління запасами - вимірює ефективність управління запасами та здатність підприємства витримувати витрати на запаси.

5. Ефективність управління кредиторською та дебіторською заборгованістю - вимірює ефективність управління кредиторською та дебіторською заборгованістю та здатність підприємства контролювати свої фінансові потоки.

Так, після вибору показників на третьому етапі управління фінансовим станом підприємства необхідно визначити їхні значення на початку періоду оцінки. Це дозволить зіставити їх зі значеннями на кінець періоду та визначити зміни, що відбулися протягом цього періоду.

Для цього необхідно зібрати та проаналізувати фінансову інформацію, що стосується показників. Наприклад, для виміру рентабельності необхідно проаналізувати дохід та витрати підприємства протягом певного періоду та визначити чистий прибуток. Для виміру ліквідності необхідно проаналізувати структуру активів та пасивів підприємства та оцінити його здатність погасити зобов'язання у майбутньому.

Важливо врахувати, що показники фінансового стану повинні бути об'єктивними та точними. Для цього необхідно використовувати достовірну та повну фінансову інформацію та враховувати всі фактори, що можуть вплинути на значення показників.

Після визначення значень показників на початку періоду оцінки, наступним кроком буде їх моніторинг та аналіз на протязі періоду, що

дозволить вчасно виявляти проблеми та змінювати стратегії управління фінансовим станом підприємства.

Четвертий етап управління фінансовим станом підприємства полягає у визначенні системи цілей та цільових показників, що дозволять досягнути головної мети та завдань управління, визначених на першому етапі.

Для досягнення головної мети та завдань управління необхідно встановити конкретні цілі та показники, які будуть використовуватися для вимірювання результатів управлінської діяльності. Наприклад, якщо головною метою є збільшення чистого прибутку, то цілі та цільові показники можуть включати збільшення обсягу продажів, зниження витрат, підвищення рівня рентабельності тощо.

Визначення системи цілей та цільових показників зазвичай здійснюється за допомогою методу SMART, який передбачає, що кожна ціль має бути конкретною (Specific), досяжною (Measurable), реалістичною (Achievable), зв'язаною з часом (Time-bound) та має мати значення для підприємства (Relevant).

Для визначення цілей та цільових показників можуть використовуватися різноманітні методики, такі як аналіз SWOT, аналіз конкурентоспроможності, матриця Бостонської групи тощо. Важливо врахувати, що встановлення цілей та показників має бути здійснене з урахуванням ресурсних обмежень та можливостей підприємства.

Після визначення системи цілей та цільових показників необхідно встановити плани та стратегії діяльності, спрямовані на досягнення цих цілей.

П'ятий етап управління фінансовим станом підприємства - це поточне планування показників фінансового стану та розробка планів на довгострокову перспективу. На цьому етапі підприємство визначає свої мету та завдання на наступний рік, а також на довгострокову перспективу.

Основним завданням цього етапу є розробка бюджету та фінансових прогнозів на певний період. Бюджет - це документ, який відображає передбачувані доходи та витрати підприємства на наступний рік або на короткий

період часу. Фінансові прогнози, у свою чергу, є більш довгостроковими і передбачають розвиток підприємства протягом кількох років.

На цьому етапі підприємство розробляє плани залучення фінансових ресурсів на розвиток бізнесу, а також визначає, які показники потрібно вдосконалювати, щоб досягти запланованої мети.

Також на цьому етапі проводиться аналіз фінансових результатів попереднього періоду та визначається їх вплив на фінансовий стан підприємства. Це дозволяє коригувати плани та стратегії на майбутнє, враховуючи попередні результати.

У поточному плануванні показників фінансового стану також важливо враховувати ризики та несподівані обставини, які можуть виникнути в майбутньому. Для цього слід проводити аналіз зовнішнього середовища та внутрішніх процесів підприємства, щоб визначити потенційні загрози та можливості.

Шостий етап управління фінансовим станом підприємства передбачає розробку та впровадження заходів, необхідних для досягнення цільових показників, а також постійний моніторинг їх реалізації.

Перш за все, на цьому етапі необхідно визначити основні напрямки діяльності підприємства, які є найбільш ефективними для досягнення запланованих цілей. Зокрема, це може охоплювати розробку нових продуктів, підвищення якості виробництва, зниження витрат, залучення нових клієнтів тощо.

Далі, необхідно розробити конкретні заходи, які дозволять реалізувати обрані напрямки діяльності. Це можуть бути, наприклад, впровадження нових технологій виробництва, зниження витрат на закупівлю сировини, розвиток маркетингових стратегій тощо. Важливо, щоб кожен з запланованих заходів мав конкретний термін виконання та відповідального виконавця.

Крім того, на цьому етапі необхідно розробити систему моніторингу та контролю за реалізацією запланованих заходів. Для цього можуть використовуватися різні інструменти, такі як контрольні картки, звіти про

виконання заходів, плани-графіки тощо. Основна мета цієї системи полягає в тому, щоб вчасно виявляти проблеми в реалізації запланованих заходів та приймати необхідні заходи для їх вирішення.

Сьомий етап управління фінансовим станом підприємства полягає в контролі за реалізацією планів, аналізі відхилень фактичних значень від цільових та коригуванні плану на основі отриманих результатів.

Основна мета цього етапу - переконатися в тому, що підприємство рухається в напрямку досягнення стратегічних та тактичних цілей, визначених на попередніх етапах.

У цьому контексті, доцільно виділити декілька основних завдань, які повинні бути виконані на сьомому етапі управління фінансовим станом підприємства:

1. Контроль за фактичними значеннями показників. На цьому етапі необхідно періодично порівнювати фактичні значення фінансових показників з плановими і цільовими значеннями. Це дозволить виявляти відхилення та причини їх виникнення.

2. Аналіз відхилень та визначення причин. Важливо виявляти причини відхилень та оцінювати їх вплив на фінансовий стан підприємства. Наприклад, зростання витрат може бути пов'язано зі зміною цін на сировину або з неефективним управлінням підприємством.

3. Розробка плану коригування. На основі результатів аналізу відхилень потрібно розробити план коригування, який містить дії та заходи, необхідні для покращення фінансового стану підприємства. Наприклад, для зменшення витрат можуть бути запроваджені економії на паливо та електроенергію або раціоналізація робочих процесів.

Проведення коригувальних заходів. Якщо аналіз показав значні відхилення фактичних значень від планових, то необхідно провести коригувальні заходи. Наприклад, якщо виявлено, що доходи підприємства значно нижчі за планові, можна розглянути варіанти збільшення обсягів продажу, зниження витрат або введення нових продуктів на ринок.

5. Оновлення плану. Після проведення коригувальних заходів необхідно оновити план фінансового стану підприємства на наступний період. Оновлений план повинен враховувати нові реалії та попередні досвід управління фінансовим станом підприємства.

6. Проведення аудиту. Для оцінки ефективності управління фінансовим станом підприємства та виявлення можливих ризиків необхідно проводити аудит фінансової діяльності. Аудиторський звіт дозволить виявити недоліки в системі управління фінансовим станом та запропонувати рекомендації щодо їх вирішення.

7. Впровадження рекомендацій. На основі аудиторського звіту необхідно впровадити рекомендації щодо вдосконалення системи управління фінансовим станом підприємства. Це допоможе знизити ризики фінансових збитків та забезпечити більш ефективне управління фінансами підприємства.

Питання ефективного управління фінансовим станом підприємства найдоцільніше вирішувати на таких рівнях: оперативному, інноваційному та стратегічному. Така класифікація зумовлена необхідністю врахування фактору часу, тобто управління фінансовим станом в короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому періодах.

Управління фінансовим станом підприємства включає в себе багато різних аспектів, таких як планування бюджету, контроль над витратами, аналіз фінансової звітності, управління ризиками та багато іншого. Всі ці елементи взаємодіють між собою і впливають на фінансовий стан підприємства.

Під час роботи було виявлено, що для успішного управління фінансами необхідно мати чіткий план дій та систематично виконувати його. Крім того, ефективне управління фінансами передбачає здатність до аналізу даних та прийняття рішень на основі цих даних.

Отже, результати дослідження підтверджують важливість ефективного управління фінансами для успішного функціонування підприємства. Компанії, які приділяють увагу цьому процесу та систематично його виконують, мають більше шансів на досягнення успіху та збільшення прибутку.

Висновки до розділу 1

Отже, на основі дослідження теоретичних основ проблеми аналізу фінансового стану підприємства дійшли наступних висновків:

1. Фінансовий стан підприємства є одним з головних факторів, що впливають на його розвиток та позицію у конкурентному середовищі. Стабілізація фінансового стану підприємства є складним процесом, який базується на системному підході та включає синтез та інтеграцію ендо- і екзогенних чинників у єдиному фінансово-економічному механізмі макро- і мікроекономічного регулювання суспільного й індивідуального відтворення.

Важливо удосконалити трактування поняття “фінансовий стан підприємства” з урахуванням факторів, які впливають на нього, щоб забезпечити ефективний аналіз фінансового стану підприємства та поліпшення його позицій у конкурентній боротьбі, стабільне функціонування та динамічний розвиток.

2. Показники аналізу фінансового стану підприємства є важливим інструментом для оцінки фінансової стійкості та рентабельності підприємства. Аналізуючи такі показники, як прибуток, рентабельність, ліквідність, структура капіталу та інші, можна зробити висновки про ефективність управління підприємством, а також про можливості його подальшого розвитку. Важливо пам'ятати, що аналіз показників фінансового стану підприємства має бути проведений регулярно, оскільки це дозволяє вчасно виявляти проблеми та приймати необхідні заходи для їх вирішення. В цілому, аналіз показників фінансового стану є важливим етапом в управлінні будь-яким підприємством і допомагає забезпечити його стійкість та успішність у довгостроковій перспективі.

3. Управління фінансовим станом підприємства включає в себе багато різних аспектів, таких як планування бюджету, контроль над витратами, аналіз фінансової звітності, управління ризиками та багато іншого. Всі ці

елементи взаємодіють між собою і впливають на фінансовий стан підприємства.

Під час роботи було виявлено, що для успішного управління фінансами необхідно мати чіткий план дій та систематично виконувати його. Крім того, ефективне управління фінансами передбачає здатність до аналізу даних та прийняття рішень на основі цих даних.

Отже, результати дослідження підтверджують важливість ефективного управління фінансами для успішного функціонування підприємства. Компанії, які приділяють увагу цьому процесу та систематично його виконують, мають більше шансів на досягнення успіху та збільшення прибутку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА «ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МОРШИНСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД «ОСКАР» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Приватне акціонерне товариство «Моршинський завод мінеральних вод «Оскар» (надалі - ПрАТ «МЗМВ «Оскар» відноситься до групи підприємств під загальною назвою «IDS Borjomi Ukraine», яка є провідним національним виробником та експертом з питань якості природних мінеральних вод, які видобуваються в заповідних регіонах України та є еталоном якості згідно з найвищими міжнародними стандартами.

«IDS Borjomi Ukraine» — українська група компаній, частина міжнародної групи одного з найбільших гравців на ринку мінеральних вод СНД і Прибалтики, лідера в категорії природних бутильованих вод. Разом із «IDS Borjomi Georgia» (Грузія), «IDS Borjomi Russia» (Росія), «IDS Borjomi Europe» (Литва) входить до холдингу «IDS Borjomi International».

Сьогодні «IDS Borjomi Ukraine» існує на основі стратегічного партнерства таких підприємств:

- Моршинський завод мінеральних вод «Оскар»;
- Миргородський завод мінеральних вод;
- Трускавецький завод мінеральних вод;
- Дистрибуційна компанія «IDS Aqua Service».

ПрАТ «МЗМВ «Оскар» є одним із лідерів вітчизняного ринку виробників мінеральних та питних вод. Підприємство видобуває мінеральні води в курортному регіоні України.

Підприємство представлене на ринку наступними торговими марками:

- «Моршинська»;
- «Моршинка»;

— “Аляска”.

Стратегічні цілі ПрАТ “МЗМВ “Оскар”:

— Розвивати культуру споживання природних мінеральних вод і просувати здоровий спосіб життя, пропонуючи нашим споживачам високоякісні природні мінеральні води

— Зміцнити свою позицію лідера галузі, впроваджуючи інновації у виробництво. Органами управління Підприємства є:

- Загальні збори акціонерів;
- Виконавчий орган в особі Генерального директора;
- Ревізійна комісія.

Організаційна структура ПрАТ “МЗМВ “Оскар” згідно штатного розпису на чолі з Генеральним директором складається з відділів, які мають свої функціональні обов’язки та вирішують питання за своїм напрямком:

- Служба генерального директора;
- Відділ персоналу;
- Бухгалтерія;
- Адміністративний відділ;
- Відділ інформаційних технологій;
- Відділ охорони;
- Відділ водних ресурсів;
- Господарська дільниця;
- Служба якості;
- Підрозділ гігієни;
- Виробничо-аналітична лабораторія;
- Технічна служба;
- Технічний відділ;
- Дільниця головного механіка;
- Енергетична дільниця;
- Виробництво;
- Водопровідна служба;

- Лінія розливу у 5 талонні бутлі;
- Служба логістики;
- Відділ збуту;
- Відділ постачання;
- Відділ експортно-імпортової логістики;
- Склад комплектації виробництва;
- Дільниця експедиції;
- Дільниця експлуатації навантажувачів.

Основний вид економічної діяльності ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за КВЕД 11.07 - Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки. Підприємство реалізує столові та мінеральні води.

Майновий аналіз підприємства базується на агрегованому балансі та динаміці його оборотних активів. Для досягнення високої унікальності, в рамках аналізу складу майна та його структури, вивчаються джерела формування майна, зміни складових та джерел його формування. Майно є ресурсами, контрольованими підприємством в результаті минулих подій, використання яких призведе до надходження економічних вигод у майбутньому. Аналізуючи показники структури та динаміки майна ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2019-2021 рр. (таблиця 2.1), стало очевидним, що вартість майна загалом зменшилась на 21772 тис. грн., що є негативним явищем, оскільки зменшення валюти балансу вказує на зниження виробничих потужностей та звуження обсягів діяльності виробництва.

У структурі майна підприємства більшу частину займають необоротні активи, які становлять майже 67% від валюти балансу в 2019 році, 70% в 2020 році та 64% в 2021 році, що є позитивною тенденцією.

Таблиця 2.1

Структура та динаміка майна підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за
2019-2021 рр.(тис. грн.)

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.		Відхилення 21 р. до 20 р.	
				тис. грн.	%	тис. грн..	%
1. Необоротні активи	373695	407389	344885	33694	9,02	-62504	-15,34
2. Оборотні активи	183931	174478	190969	-9453	-5,14	16491	9,45
2.1. Запаси	67553	90299	127659	22746	33,67	37360	41,37
2.2. Дебіторська заборгованість	96222	57507	13274	-38715	-40,24	-44233	-76,92
2.3. Грошові кошти	18597	13443	34575	-5154	-27,71	21132	157,20
2.4. Витрати майбутніх періодів	672	11769	12721	11097	1651,34	952	8,09
2.5. Інші оборотні активи	887	1460	2740	573	64,60	1280	87,67
Майно, разом	557626	581867	535854	24241	4,35	-46013	-7,91

У 2020 році вартість необоротних активів підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” зросла порівняно з 2019 роком на 33 694 тис. грн. за рахунок нарощення матеріально-технічної бази, але в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 62 504 тис. грн. або на 15,34%. Вартість оборотних активів зменшилась на 9 453 тис. грн. або на 5,14% у 2020 році порівняно з 2019 роком, але збільшилась на 16 491 тис. грн. або на 9,45% у 2021 році порівняно з 2020 роком. Збільшення вартості оборотних активів сталося за рахунок зростання запасів та грошових коштів підприємства. Грошові кошти зменшилися на 27,71% у 2020 році порівняно з 2019 роком, але збільшилися на 157,20% у 2021 році порівняно з 2020 роком. Зменшення вартості дебіторської заборгованості свідчить про погіршення роботи фінансової, бухгалтерської та юридичної служб підприємства. Витрати майбутніх періодів зросли з 672 тис. грн. в 2019 році до 12 721 тис. грн. в 2021 році, а інші оборотні активи зросли з 887 тис. грн. в 2019 році до 2 740 тис. грн. в 2021 році.

Формування майна підприємства здійснюється за рахунок власних і позикових джерел. Як зазначалось раніше, власними джерелами виступає власний капітал, до позикових відносять довгострокові, короткострокові та поточні зобов'язання підприємства, тобто кредити банків, кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги і поточні зобов'язання за розрахунками. Тому на наступному етапі аналізу необхідно дослідити за рахунок яких джерел були сформовані активи підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Склад та динаміка капіталу ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019- 2021 рр.

(тис. грн.)

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.		Відхилення 21 р. до 20 р.	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Капітал станом на кінець року	557626	581867	535854	24241	4,35	-46013	-7,91
1. Власний капітал	421265	410971	405278	-10294	-2,44	-5693	-1,39
1.1. Власний оборотний капітал	49569	3582	63133	-45987	-92,77	59551	1662,51
1.2. Непокритий збиток	357 851,00	347563	393690	-10288	-2,87	46127	13,27
2. Позиковий капітал	136361	170896	130576	34535	25,33	-40320	-23,59
2.1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1999	549	10745	-1450	-72,54	10196	1857,19
2.2. Поточні зобов'язання і забезпечення, в т.ч.	134362	170347	119831	35985	26,78	-50516	-29,65
- поточна кредиторська заборгованість	123648	154212	95615	30564	24,72	-58597	-38,00
- поточні забезпечення	9430	14948	22869	5518	58,52	7921	52,99
- інші поточні зобов'язання	1284	1187	1347	-97	-7,55	160	13,48

Підприємство ПрАТ “МЗМВ “Оскар” станом на кінець 2021 року має загальний розмір капіталу 535854 тис. грн. Так в 2020 році порівняно з 2019 роком капітал збільшився на 24241 тис. грн., а в 2021 році проти 2020 року відбулось зменшення на 46013 тис. грн. Дана тенденція є негативною та

свідчить про погіршення господарської діяльності ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, але слід детальніше розглянути структуру капіталу за 2019-2021 рр. (рис. 2.1).

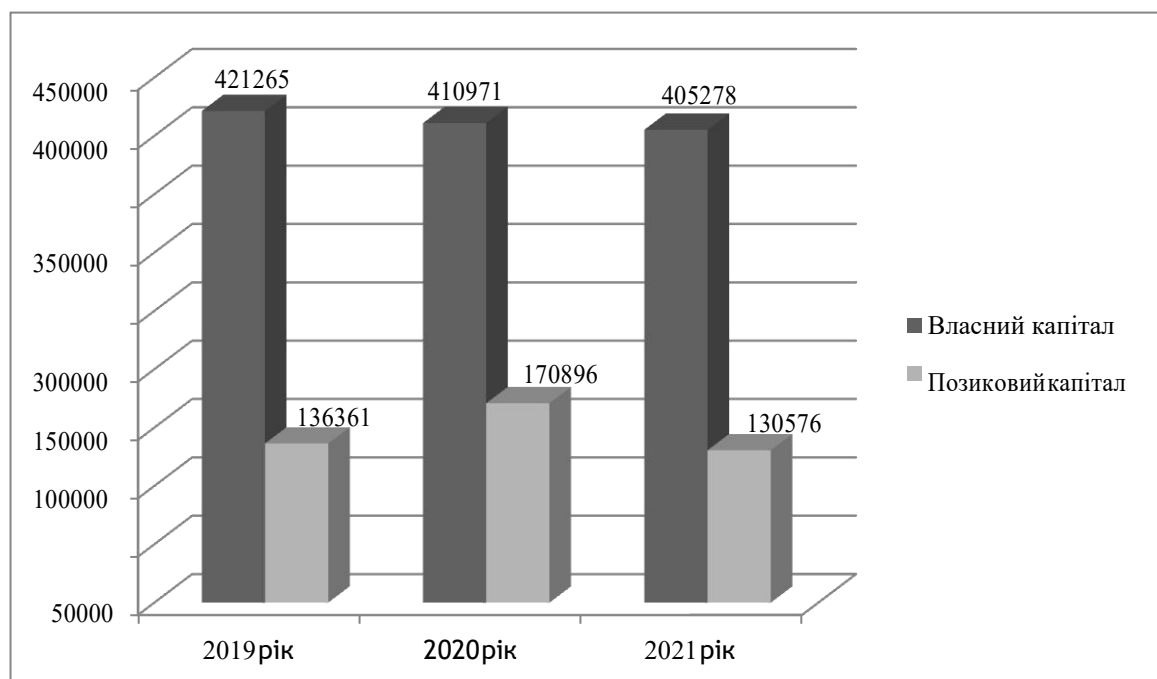

Рис. 2.1. Динаміка складу капіталу ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр., тис. грн.

За аналізом балансу підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” в 2021 році власний капітал становив основну частину валютного балансу. Власний капітал збільшився з 70,6% в 2020 році до 75,6% в 2021 році. Вартість позикового капіталу зменшилася на 23,59% до 130576 тис. грн, а вартість довгострокових зобов'язань збільшилася з 1999 тис. грн. до 10745 тис. грн. Загальна вартість непокритого збитку зросла на 13,27% до 393690 тис. грн. Відзначається наявність власного оборотного капіталу, який збільшився з 3582 тис. грн. в 2020 році до 63133 тис. грн. в 2021 році, що свідчить про ефективну діяльність підприємства при розподілі прибутку. Протягом 2019-2021 років вартість підприємства зменшилася на 15987 тис. грн.

Найбільш активним і вирішальним фактором виробництва є фактор живої праці – трудові ресурси, кадровий потенціал та ефективність його використання. Адже саме від забезпечення підприємства кваліфікованими кадрами, раціонального їх використання залежить організаційно-технічний рівень виробництва, імідж підприємства, його фінансова стабільність, усі

економічні показники діяльності [13, с. 157].

Здійснимо аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр.

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.		Відхилення 21 р. до 20 р.	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
1 .Середньооблікова чисельність працівників, осіб	394	394	459	0	0	65	16,50
2. Фонд оплати праці, тис. грн.	27872	36021	62277	8149	29,24	26256	72,89
3. Середньомісячна заробітна плата, грн.	5895,09	7618,65	11306,64	1723,56	29,24	3687,99	48,41
4. Продуктивність праці, тис.грн.	1874,55	2155,95	2648,83	281,40	15,01	492,89	22,86

За допомогою аналізу таблиці 2.3 можна зробити висновок, що збільшення виробництва ПрАТ “МЗМВ “Оскар” призвело до зростання всіх показників ефективності використання трудових ресурсів. Незважаючи на загальне збільшення середньої кількості працівників на 65 осіб протягом 2019-2021 років, продуктивність праці на одну особу значно зросла. У 2020 році вона склала 2155,95 тис. грн., що становить 15,01% більше, ніж у 2019 році, а у 2021 році збільшилася на 22,86% і досягла 2648,83 тис. грн. Збільшення продуктивності праці призвело до зростання середньомісячної заробітної плати, яка в 2021 році склала 11306,64 грн. У порівнянні з 2019 роком, коли вона становила тільки 5895,09 грн., або з 2020 роком, коли вона була 7618,65 грн., заробітна плата значно зросла. Досліджуваний період також характеризується позитивним зростанням фонду оплати праці. У 2020 році фонд становив 36021 тис. грн., що є на 29,24% більшим, ніж в 2019 році,

а в 2021 році фонд збільшився на 72,89% порівняно зі значенням 2020 року і становив 62277 тис. грн.

Ефективність виробничої господарської діяльності господарюючого суб'єкта знаходить своє відображення у досягнутих фінансових результатах. Саме тому, наведемо динаміку фінансових результатів підприємства за аналізований період в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Показники зміни фінансових результатів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за
2019-2021 рр. (тис. грн.)

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.		Відхилення 21 р. до 20 р.	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції	738572	849443	1215815	110871	15,01	366372	43,13
2. Собівартість реалізованої продукції	635787	777587	1076274	141800	22,30	298687	38,41
3. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	71584	36225	78829	-35359	-49,40	42604	117,61
4. Чистий прибуток (збиток)	58681	29711	64135	-28970	-49,37	34424	115,86
5. Рентабельність обороту, %	7,945	3,498	5,275	-4,447	-55,98	1,777	50,82

За табл. 2.4 можна зробити висновок, що чистий дохід від продажу продукції збільшувався протягом розглянутого періоду. У 2020 році він зрос на 15,01% або 110871 тис. грн. порівняно з 2019 роком, а в 2021 році він збільшився на 43,13% або 366372 тис. грн. Таке зростання свідчить про успішну діяльність компанії. При цьому вартість собівартості продукції збільшувалась майже з такою ж темпом. Собівартість реалізованої продукції зросла на 141800 тис. грн. в 2020 році порівняно з 2019 роком, а в 2021 році збільшилась на 38,41% до 1076274 тис. грн.

У 2020 році фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування становив 36225 тис. грн., що на 35359 тис. грн. менше, ніж у 2019 році. Проте в 2021 році він збільшився на 42604 тис. грн. до 78829 тис. грн. Загалом за період 2019-2021 років компанія ПрАТ “МЗМВ “Оскар” отримала чистий прибуток, який у 2020 році зменшився на 49,37% до 29711 тис. грн., а в 2021 році збільшився на 115,86% або 34424 тис. грн. до 64135 тис. грн.

Така ж тенденція спостерігалась і у рентабельності обороту. У 2020 році цей показник знизився на 4,45 п.п. порівняно з 2019 роком, але в 2021 році відбулося збільшення на 1,78 п.п. і на кінець року становив 5,28%.

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану. Вона пов'язана із рівнем залежності організації від кредиторів та інвесторів [15, с. 134]. Для оцінки фінансової стійкості використаємо часткові показники, розрахунок яких наведений у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники використання фінансових ресурсів ПрАТ “МЗМВ “Оскар”
за 2019-2021 рр.

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.		Відхилення 21 р. до 20 р.	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Коефіцієнт автономії	0,755	0,706	0,756	-0,049	-6,51	0,050	7,08
2. Коефіцієнт фінансової залежності	1,324	1,416	1,322	0,092	6,96	-0,094	-6,61
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,759	0,707	0,776	-0,052	-6,83	0,069	9,78
4. Коефіцієнт фінансового ризику	0,324	0,416	0,322	0,092	28,47	-0,094	-22,52
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,138	0,079	0,289	-0,059	-42,98	0,210	265,62
6. Коефіцієнт покриття	1,369	0,955	1,594	-0,414	-30,23	0,638	66,85

За допомогою таблиці 2.5 можна зробити висновок про стійкий фінансовий стан досліджуваного товариства. Коефіцієнт автономії у 2019 та 2021 роках має майже однакове значення і складає 0,755 та 0,756 відповідно, але в 2020 році знизився до 0,706. Значення всіх розрахованих показників є вищими за нормативне значення, що свідчить про фінансову автономію підприємства від позикових джерел та його стійкий фінансовий стан. Коефіцієнт фінансової залежності зменшився в 2021 році на 6,61% відносно 2020 року, що означає зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування. Коефіцієнт фінансової стійкості збільшився в 2021 році на 0,069 відносно 2020 року, що свідчить про збільшення частки стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі до 77,6%. Коефіцієнт фінансового ризику не перевищує свого нормативного показника 1, що свідчить про незалежність підприємства від позикових джерел фінансування. У 2021 році спостерігалось найкраще значення коефіцієнта абсолютної ліквідності - 0,289.

Таким чином, в ході проведеного аналізу було виявлено, що підприємство ПрАТ “МЗМВ “Оскар” знаходиться в стійкому фінансовому стані. Так, в останні роки підприємство характеризується прибутковою діяльністю, достатністю власного капіталу та незалежністю від позикових джерел фінансування, ефективним використанням фінансових ресурсів, про що свідчить покращення всіх розрахованих показників. При цьому, спостерігається недостатність оборотних активів господарюючого суб’єкта.

2.2. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства

Для успішного управління підприємством необхідно ретельно та своєчасно проаналізувати його фінансовий стан. Результати аналізу є передумовою для ухвалення управлінських рішень щодо розвитку окремих напрямів господарювання та функціонування підприємства в цілому. Щоб отримати точну характеристику фінансового стану підприємства ПрАТ

“МЗМВ “Оскар”, необхідно провести комплексний фінансовий аналіз на основі розрахунку фінансових показників та комплексної оцінки за допомогою бальних, рейтингових та інтегральних методів. Почати аналіз слід з оцінки майнового стану підприємства, що дасть важливу інформацію про структуру та динаміку активів. Оцінку майнового стану слід проводити окремо для необоротних та оборотних активів підприємства.

Здійснимо аналіз ефективності використання основних засобів підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” на основі розрахунку першого та другого інтегрального показників ефективності основних засобів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Розрахунок узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.	Відхилення 21 р. до 20 р.
1. Виручка від реалізації, тис. грн.	738572	849443	1215815	110871	366372
2. Прибуток (збиток), тис. грн.	58681	29711	64135	-28970	34424
3. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	250080	297056,5	304785	46976,5	7728,5
4. Середньооблікова чисельність робітників, осіб	394	394	459	0	65
5. Фондовіддача, грн.	2,95	2,86	3,99	-0,094	1,130
6. Рентабельність основних засобів, %	23,46	10,00	21,04	-13,463	11,041
7. Продуктивність праці, грн.	187,45	215,59	264,88	28,140	49,289
8. Рівень ефективності використання основних засобів, %	0,000075	0,000073	0,000087	-0,000002	0,000014
9. Перший інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн.	0,83	0,53	0,92	-0,298	0,381
10. Другий інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн.	0,008	0,006	0,009	-0,002	0,003

У період, що аналізувався, фондівіддача основних засобів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” збільшилась. У 2020 році вона склала 2,86 грн, що на 0,094 грн менше, ніж у 2019 році, а в 2021 році - 3,99 грн, тобто збільшилась на 1,13 грн порівняно з 2020 роком. Це позитивна тенденція, оскільки загальна віддача від кожної гривні, витраченої на основні засоби, збільшується в період з 2019 по 2021 роки.

Рентабельність основних засобів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” в цей же період мала негативну тенденцію. У порівнянні з 2019 роком, в 2020 році вона зменшилась на 13,46 п.п. і склала 10%, а в 2021 році порівняно з 2020 роком покращилась на 11,04% і становила - 21,04%. В 2021 році ефективність використання основних засобів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” покращилась, що підтверджують розрахунки.

Продуктивність праці ПрАТ “МЗМВ “Оскар” збільшилась протягом аналізованого періоду. У порівнянні з 2019 роком, у 2020 році показник зріс на 28,14 грн і становив 215,59 грн, а в 2021 році проти 2020 року - на 49,29 грн і становив 264,88 грн. Значення показника ефективності використання основних засобів за 2019-2021 роки також збільшилося, що свідчить про раціональне використання основних виробничих фондів.

Дані розрахунки показують загальне збільшення ефективності використання основних засобів ПрАТ “МЗМВ “Оскар” протягом аналізованого періоду.

Наступним етапом оцінки майнового стану підприємства є аналіз показників ефективності використання оборотних активів підприємства, що пропонується здійснювати на основі розрахунку показників оборотності (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Показники ефективності використання оборотних активів підприємства
ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.	Відхилення 21 р. до 20 р.
1. Середні залишки оборотних активів, тис. грн.	177897	179204,5	182723,5	1307,5	3519
1.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	10723,5	16020	24009	5296,5	7989
1.2. Дебіторська заборгованість	106531	76864,5	35390,5	-29666,5	-41474
1.3. Запаси	59516	78926	108979	19410	30053
2. Виручка від реалізації, тис грн.	738572	849443	1215815	110871	366372
2.1. Одноденна виручка від реалізації, грн.	2023,48	2327,24	3331,00	303,76	1003,76
3. Оборотноість оборотних активів, дні	87,92	77,00	54,86	-10,91	-22,15
3.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	5,30	6,88	7,21	1,58	0,32
3.2. Дебіторської заборгованості	52,65	33,03	10,62	-19,62	-22,40
3.3. Запасів	29,41	33,91	32,72	4,50	-1,20
4. Число оборотів оборотних активів, раз	4,15	4,74	6,65	0,59	1,91
4.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	68,87	53,02	50,64	-15,85	-2,38
4.2. Дебіторської заборгованості	6,93	11,05	34,35	4,12	23,30
4.3. Запасів	12,41	10,76	11,16	-1,65	0,39
5. Вивільнення (-), залучення (+) оборотних активів у зв'язку зі змінами їх оборотності, грн.	-25117,83	-28888,40	-95805,94	-3770,57	-66917,53

З аналізу таблиці 2.7 видно, що оборотноість оборотних активів на підприємстві ПрАТ “МЗМВ “Оскар” прискорилаь у період з 2019 по 2021 рік. Значення оборотності зменшувалося з року на рік, що є наслідком збільшення середньої вартості грошових коштів та скорочення середньої вартості дебіторської заборгованості. У той же час, спостерігається уповільнення оборотності запасів.

У 2019 році оборотні активи підприємства здійснювали 1 оборот майже за 88 днів, в 2020 році цей показник зменшився до 77 днів, а в 2021 році - до 55 днів. Оборотність грошових коштів у 2020 році порівняно з 2019 роком уповільнилась на 1,5 дні, а в 2021 році порівняно з 2020 роком - на 0,3 дні, що становить - 7 днів на кінець року. Дебіторська заборгованість збільшилась на 20 днів у 2020 році порівняно з 2019 роком і на 22 дні у 2021 році порівняно з 2020 роком, що становить - 10,5 днів. Оборотність запасів за період з 2019 по 2021 рік знизилась на 3 дні.

Оборотні активи підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” здійснювали відповідно 4,15 обороту в 2019 році, 4,74 обороту в 2020 році та 6,65 обороту в 2021 році, що свідчить про покращення ефективності використання оборотних активів підприємства.

Зважаючи на те, що власний капітал є основним джерелом фінансування та погашення збитків підприємства, рекомендується розпочати аналіз сукупного капіталу підприємства з вивчення структури та динаміки власного капіталу.

Дані з таблиці 2.7 свідчать про те, що підприємство ПрАТ “МЗМВ “Оскар” має достатній рівень оборотних активів протягом 2019-2021 років, проте потребує вивільнення деяких з них. У цьому контексті важливо проаналізувати, яким чином підприємство формувало та використовувало свій власний капітал протягом звітного періоду.

Такий аналіз може включати дослідження змін у складі та розмірі власного капіталу, розгляд причин його змін, оцінку ефективності використання капіталу, а також вивчення фінансової політики підприємства щодо формування та використання капіталу.

Цей аналіз може дати корисну інформацію для прийняття рішень щодо подальшого фінансового планування та управління підприємством.

Таблиця 2.8

Структура та динаміка власного капіталу підприємства ПрАТ “МЗМВ
“Оскар” за 2019-2021 рр.

Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік		Відхилення 21 р до 19 р.	Відхилення 21 р. до 20 р.
	сума, тис. грн.	пи- тома вага, %	сума, тис. грн.	пи- тома вага, %	сума, тис. грн.	пи- тома вага, %		
Зареєстрований (пайовий) капітал	8800	2,09	8800	2,14	8800	2,17	0	0
Капітал у дооцінках	52640	12,50	52634	12,81	814	0,20	-6	-51820
Додатковий капітал	654	0,16	654	0,16	654	0,16	0	0
Резервний капітал	1320	0,31	1320	0,32	1320	0,33	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	357851	84,95	347563	84,57	393690	97,14	-10288	46127
Власний капітал	421265	100	410971	100	405278	100	-10294	-5693
Власний оборотний капітал	49569	—	4131	—	71138	—	-45438	67007

Дані таблиці 2.8 демонструють, що власний капітал ПрАТ “МЗМВ “Оскар” значно зменшився протягом розглянутого періоду. У 2020 році він зменшився на 10294 тис. грн. порівняно з 2019 роком, а в 2021 році проти 2020 року - ще на 5693 тис. грн., загальна вартість становила 405278 тис. грн. Загальна вартість пайового капіталу за той же період становила 8800 тис. грн., а вартість капіталу у дооцінці протягом 2019-2021 років зменшувалася з 52640 тис. грн. до 814 тис. грн. Вартість додаткового капіталу залишалася незмінною на рівні 654 тис. грн., а резервний капітал також залишався незмінним на рівні 1320 тис. грн.

Варто зазначити, що нерозподілений прибуток підприємства збільшився протягом розглянутого періоду. У 2020 році він зменшився на 10288 тис. грн. порівняно з 2019 роком, а в 2021 році проти 2020 року збільшився на 46127 тис. грн., загальна вартість склала 347563 тис. грн. Також відзначається тенденція до

збільшення власного оборотного капіталу, який погіршився на 45438 тис. грн. у 2020 році порівняно з 2019 роком та склав 4131 тис. грн., але збільшився на 67707 тис. грн. у 2021 році проти 2020 року та становив 71138 тис. грн.

Відзначається, що залучення позикового капіталу є необхідним для підвищення рентабельності підприємства, оскільки використання лише власного капіталу не завжди дозволяє значно збільшити обсяг виробництва та розширити бізнес. Крім того, залучення позикових коштів дозволяє знизити фінансові ризики для власника підприємства, оскільки не потрібно вкладати весь власний капітал у проект, а лише частково його використовувати. Крім того, позичковий капітал може бути використаний для розвитку нових продуктів, послуг та входження на нові ринки, що збільшує конкурентоспроможність підприємства і сприяє його подальшому зростанню. Однак, необхідно ретельно вивчити умови позики та її вартість, щоб уникнути надмірної заборгованості та погіршення фінансового стану підприємства в майбутньому.

Таблиця 2.9

Динаміка позикового капіталу підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр. (тис. грн.)

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.		Відхилення 21 р. до 20 р.	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1999	549	10745	-1450	0,27	10196	1857,19
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	X	0	X
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0	10745	0	X	10745	X
Відстрочені податкові зобов'язання	1999	549	0	-1450	0,27	-549	-100,00
Поточні зобов'язання і забезпечення	134362	170347	119831	35985	26,78	-50516	-29,65
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	X	0	X

Поточна кредиторська заборгованість:	123648	154212	95615	30564	24,72	-58597	-38,00
– за довгостроковими зобов'язаннями	106	0	0	-106	-100	0	X

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4	5	6	7	8
– за товари, роботи, послуги	41241	74257	31525	33016	80,06	-42732	-57,55
- з бюджетом	0	105	0	105	X	-105	-100,00
- з одержаних авансів	8073	6019	8934	-2054	-25,44	2915	48,43
- зі страхування	300	602	664	302	100,67	62	10,30
- з оплати праці	1172	2343	2494	1171	99,91	151	6,44
- з учасниками	22479	0	0	-22479	-100	0	X
- з внутрішніх розрахунків	50277	70886	51998	20609	40,99	-18888	-26,65
Поточні забезпечення	9430	14948	22869	5518	58,52	7921	52,99
Інші поточні зобов'язання	1284	1187	1347	-97	-7,55	160	13,48
Позиковий капітал	136361	170896	130576	34535	25,33	-40320	-23,59

У таблиці 2.9 наведено інформацію щодо структури та складу позикового капіталу компанії. Аналіз динаміки структури позикового капіталу показав тенденцію до його зростання, хоча загальна вартість позикового капіталу зменшилась на 5785 тис. грн. протягом 2019-2021 років. У 2020 році вартість позикових коштів зросла на 34535 тис. грн. порівняно з 2019 роком, а в 2021 році вона зменшилась на 40320 тис. грн. до 130576 тис. грн. У той же час, вартість довгострокових зобов'язань та забезпечень компанії збільшувалась протягом цього періоду. Наприклад, у 2020 році їх вартість зменшилась з 1999 тис. грн. до 549 тис. грн., а у 2021 році збільшилась на 10196 тис. грн. до 10745 тис. грн. Варто зазначити, що компанія не отримувала довгострокових кредитів та позик протягом досліджуваного періоду. З 2019 по 2021 роки вона також зменшила вартість відстрочених податкових зобов'язань з 1999 тис. грн. до 0. Загалом, у 2021 році вартість довгострокових зобов'язань та забезпечень компанії складалась виключно з інших довгострокових фінансових зобов'язань та становила 10745 тис. грн.

Загальне зменшення кількості позикового капіталу протягом досліджуваного періоду стало можливим за рахунок зменшення вартості поточних зобов'язань та забезпечень. У 2020 році порівняно з 2019 роком вартість цих зобов'язань зросла на 35 985 тис. грн, а в 2021 році порівняно з 2020 роком їх вартість зменшилась на 50 516 тис. грн. Загальна вартість поточних зобов'язань залишалась на рівні 119 831 тис. грн. на кінець періоду. Важливо відзначити, що підприємство ПрАТ “МЗМВ “Оскар” не брало короткострокові кредити від банків протягом 2019-2021 років. Кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями зменшилась з 106 тис. грн. в 2019 році до 0 в 2021 році. Вартість поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги зросла на 33 016 тис. грн. у 2020 році порівняно з 2019 роком і становила 74 257 тис. грн., але зменшилась на 42 732 тис. грн. у 2021 році порівняно з 2020 роком і становила 31 525 тис. грн. Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом виникали тільки в 2020 році з вартістю 105 тис. грн. Протягом 2019-2021 років спостерігалось загальне збільшення вартості поточних зобов'язань з одержаних авансів на 861 тис. грн. Важливо зазначити, що поточні зобов'язання зі страхування збільшувалися протягом аналізованого періоду. Їх вартість зросла на 302 тис. грн. у 2020 році порівняно з 2019 роком. Поточні зобов'язання зі страхування збільшилися ще на 62 тис. грн. в 2021 році порівняно з 2020 роком, що на кінець року становило - 664 тис. грн.

Фінансово стійке підприємство здатне забезпечувати безперебійну виробничу діяльність, зберігати інвестиційну привабливість і здатність фінансувати подальший інноваційно-технологічний розвиток, а головне отримувати стабільний прибуток [3, с.1]. Фінансова стійкість – це комплексне поняття, яке перебуває під впливом різних фінансово-економічних процесів. Її необхідно визначити як такий стан фінансових ресурсів, ефективності їх розміщення і використання, при якому забезпечується розвиток усіх сфер діяльності на основі зростання прибутку і активів при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності.

Проведемо розрахунок узагальнюючих показників фінансової стійкості підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” та представимо їх в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Узагальнюючі показники фінансової стійкості підприємства ПрАТ
“МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.	Відхилення 21 р. до 20 р.
H ₁ , тис. грн.	47570	3582	60393	-43988	56811
H ₂ , тис. грн.	49569	4131	71138	-45438	67007
H ₃ , тис. грн.	49569	4131	71138	-45438	67007
H ₄ , тис. грн.	67553	90299	127659	22746	37360
E ₁ , тис. грн.	-19983	-86717	-67266	-66734	19451
E ₂ , тис. грн.	-17984	-86168	-56521	-68184	29647
E ₃ , тис. грн.	-17984	-86168	-56521	-68184	29647
Запас стійкості фінансового стану, днів	-8,77	-36,52	-16,74	-27,75	19,78
Нестача джерел фінансування на 1 грн. запасів, грн.	-0,27	-0,95	-0,44	-0,69	0,51
Характеристика фінансового стану підприємства	кризовий	кризовий	кризовий	X	X

З урахуванням даних про фінансову стійкість, які наведені в таблиці 2.10, фінансовий стан ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 роки можна охарактеризувати як кризовий. За цей період відбулось збільшення власного оборотного капіталу для формування запасів (H₁), зменшення вартості якого було зафіксовано в 2020 році порівняно з 2019 роком, а в 2021 році відбулося збільшення на 56811 тис. грн. Показники власних оборотних коштів, довгострокових і короткострокових кредитів та позик для формування запасів (H₂, H₃) залишалися стабільними протягом 2020-2021 років. Проте, недостатність джерел фінансування та неправильно встановлена вартість запасів призвели до відсутності запасу стійкості фінансового стану

підприємства. Підприємство ПрАТ “МЗМВ “Оскар” перебуває у кризовому стані, оскільки вартість його запасів зросла на 60106 тис. грн. протягом аналізованого періоду, а показник нестачі джерел фінансування залишався від’ємним.

Доповнити проведений аналіз фінансової стійкості “МЗМВ “Оскар” пропонується розрахунком часткових показників фінансової стійкості (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11

Показники фінансової стійкості ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 21 р до 19 р.	Відхилення 21 р. до 20 р.
Коефіцієнт автономії	0,755	0,706	0,756	-0,049	0,050
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,245	0,294	0,244	0,049	-0,050
Коефіцієнт заборгованості	0,324	0,416	0,322	0,092	-0,094
Коефіцієнт фінансування	3,089	2,405	3,104	-0,685	0,699
Коефіцієнт маневреності	0,118	0,010	0,182	-0,108	0,172
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,759	0,707	0,776	-0,052	0,069

Коефіцієнт автономії ПрАТ “МЗМВ “Оскар” протягом 2019-2021 років показує непевну тенденцію. Він зменшився на 0,049 в 2020 році порівняно з 2019 роком, становлячи -0,706, але збільшився на 0,05 в 2021 році порівняно з 2020 роком, досягнувши 0,756. Ці значення перевищують нормативне значення 0,5, що свідчить про достатність власних коштів та фінансову стійкість компанії. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу зменшувався від 0,245 в 2019 році до 0,244 в 2021 році, що свідчить про зменшення частки позикових джерел у загальній вартості капіталу підприємства. Значення цього показника менше нормативного значення 0,4 і свідчить про фінансову стійкість ПрАТ «МЗМВ «Оскар». Заборгованість зросла на 0,092 в 2020 році порівняно з 2019 роком, але зменшилася на 0,094 в 2021 році порівняно з 2020 роком, досягнувши 0,322 в кінці року. Значення цього показника знаходяться в межах нормативного значення 0,5, що свідчить про фінансову стійкість компанії. Коефіцієнт фінансування збільшувався протягом 2019-2021 років, зменшившись на 0,685 в

2020 році порівняно з 2019 роком до 2,405 в кінці року та збільшившись на 0,699 в 2021 році порівняно з 2020 роком досягнувши 3,104. Розраховані значення цього показника перевищують рекомендоване значення 2 і свідчать про достатність власних джерел фінансування. Коефіцієнт самостійної фінансової стійкості компанії на рівні 3 і більше є позитивним сигналом для інвесторів, що компанія має достатньо ресурсів для фінансування своїх проектів та розвитку. Однак, варто звернути увагу на те, що самостійна фінансова стійкість компанії – це не єдиний показник, який потрібно враховувати при прийнятті рішення про інвестування. Необхідно досліджувати й інші фактори, такі як ринкова конкуренція, ризики, макроекономічна ситуація та інші.

Оцінку рівня ліквідності підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” пропонується проводити на основі дослідження ліквідності балансу, під яким розуміється можливість суб’єкта господарювання перетворити свої активи у готівку та погасити зобов’язання, або рівень покриття боргових зобов’язань підприємства його активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення платіжних зобов’язань.

Проведемо оцінку ліквідності балансу підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, результати якого наведені в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Оцінка ліквідності підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 рр.,

тис. грн.

Активи	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Пасиви	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Надлишок (+), нестача (-) платіжних коштів у		
								2019 році	2020 році	2021 році
A ₁	18597	13443	34575	П ₁	134362	170347	119831	- 115765 A ₁ ≤ П ₁	- 156904 A ₁ ≤ П ₁	- 85256 A ₁ ≤ П ₁
A ₂	97781	58967	216807	П ₂	0	0	0	+ 97781 A ₂ ≥ П ₂	+ 58967 A ₂ ≥ П ₂	+ 216807 A ₂ ≥ П ₂
A ₃	67553	90299	127659	П ₃	1999	549	10745	+ 65554 A ₃ ≥ П ₃	+ 89750 A ₃ ≥ П ₃	+ 116914 A ₃ ≥ П ₃

A ₄	373695	407389	344885	П ₄	421265	410971	405278	— A ₄ ≤ П ₄	— A ₄ ≤ П ₄	— A ₄ ≤ П ₄
Баланс	557626	581867	535854	Баланс	557626	581867	535854	—	—	—

Баланс ПрАТ “МЗМВ “Оскар” за 2019-2021 роки, представлений в таблиці 2.12, не є повністю ліквідним. Підприємство не має достатньої кількості грошових коштів для виплат кредиторам ($A_1 \leq P_1$). Найбільш ліквідні активи на кінець 2021 року покривають тільки 28,8% найбільш термінових зобов'язань, що є недостатнім та свідчить про низький рівень ліквідності. Друга група активів була ліквідною протягом аналізованого періоду, оскільки середньо ліквідні активи перевищували короткострокові кредити та позики, яких не було у підприємства. Третя група активів також була ліквідною, що свідчить про достатність важко ліквідних активів для покриття довгострокових зобов'язань протягом 2019-2021 років. Загалом, зміни в балансі свідчать про покращення ліквідності підприємства за аналізований період, а власний капітал перевищує необоротні активи на певну суму, що є позитивним.

2.3. Фактори впливу на фінансовий стан підприємства

На фінансовий стан підприємства можуть впливати різноманітні фактори, які можуть бути як внутрішніми, так і зовнішніми.

До внутрішніх факторів можуть належати такі якості підприємства, як його ефективність у використанні ресурсів, управління фінансами та інвестиціями, якість продукції або послуг, наявність висококваліфікованого персоналу, розробка та виконання стратегії розвитку та ін.

Зовнішні фактори можуть включати політичну та економічну ситуацію в країні, стан ринку, зміни в законодавстві, конкуренцію, зміни курсів валют та ін.

У важливість тих чи інших факторів може впливати специфіка діяльності підприємства та його галузі, його місцезнаходження та інші чинники. Оцінка факторів, що впливають на фінансовий стан підприємства, є важливим етапом у процесі управління ним і може допомогти підприємству розробити стратегію, спрямовану на підвищення його фінансової стійкості та стійкості до зовнішніх впливів.

Розглянемо більш детально фактори впливу саме на фінансовий стан ПрАТ “МЗМВ “Оскар”.

Фінансовий стан підприємства залежить від багатьох факторів, що включають економічні, політичні, соціальні та технологічні аспекти. Описуючи фактори впливу на фінансовий стан ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, слід звернути увагу на наступні ключові чинники:

1. Кон’юнктура ринку. Кон’юнктура ринку є основним фактором, який визначає фінансовий стан підприємства. За останні роки попит на природні мінеральні води в Україні зростає, що може позитивно вплинути на фінансовий стан ПрАТ «МЗМВ «Оскар». Однак, ринок мінеральних вод є досить конкурентним, тому успішність підприємства залежить від його здатності відповісти на потреби ринку та привернути нових клієнтів.

2. Політична стабільність. Україна є країною, де відбуваються часті зміни влади та політичні кризи. Нестабільність у країні може вплинути на фінансовий стан підприємства, зокрема, на інвестиції, попит на товари та послуги, податкову політику та інші фактори.

3. Ефективність управління. Управління підприємством є одним з ключових факторів, який визначає його фінансовий стан. Ефективне управління включає оптимальне використання ресурсів, розумне планування та стратегічне прийняття рішень, а також ефективний контроль над фінансовими операціями.

4. Технологічні зміни. Швидкий розвиток технологій може мати великий вплив на фінансовий стан підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” є експертом з якості природних мінеральних вод, тому використання сучасних

технологій є ключовим фактором, який може вплинути на його фінансовий стан. Нові технології дозволяють зменшити витрати на виробництво та збільшити продуктивність, що може позитивно вплинути на прибутковість підприємства. Також, використання сучасних технологій дозволяє підприємству виготовляти більш різноманітні та якісні продукти, що може підвищити їхню конкурентоспроможність на ринку.

Проте, введення нових технологій також потребує значних витрат на їхнє впровадження та навчання персоналу, тому це може стати фактором, що негативно вплине на фінансовий стан підприємства на початкових етапах. Однак, в довгостроковій перспективі використання сучасних технологій може стати ключовим фактором, що допоможе підприємству збільшити прибутковість та підвищити ефективність виробництва.

Зважаючи на те, що фінансовий стан підприємства визначається великою кількістю факторів, розглянемо детально основні внутрішні чинники, які впливають на фінансовий стан ПрАТ “МЗМВ “Оскар”:

1. Ефективність управління фінансами. Один з ключових внутрішніх факторів, що впливає на фінансовий стан підприємства - це ефективність управління фінансовими ресурсами. Для досягнення успіху у цій галузі, підприємство повинно мати досвідчену та компетентну фінансову команду, яка здатна розуміти фінансові показники, аналізувати та оптимізувати фінансові процеси та приймати раціональні фінансові рішення.

2. Управління запасами. Запаси - це важливий елемент у фінансовому стані підприємства. Неправильне управління запасами може призвести до збитків та затрат, тому підприємство повинно мати систему, що дозволяє ефективно контролювати запаси, розраховувати їхню кількість та раціонально планувати їхнє замовлення.

3. Виробнича ефективність. Ефективність виробництва - це ще один важливий фактор, що впливає на фінансовий стан підприємства. Використання сучасних технологій та процесів, оптимізація робочих процесів, зменшення витрат на виробництво та впровадження ефективної

системи контролю якості - це ключові аспекти, що дозволяють підвищити виробничу ефективність та досягти фінансових цілей підприємства.

4. Управління ресурсами. Ефективне управління ресурсами, такими як гроші, робоча сила, сировина та матеріали, може допомогти знизити витрати підприємства та збільшити прибуток.

5. Система контролю. Ефективна система контролю може допомогти підприємству уникнути шахрайства, помилок та недоліків, що можуть вплинути на фінансовий стан підприємства.

6. Інвестиції. Підприємство може залежати від здатності залучати нові інвестиції для фінансування розвитку та виробництва. Відсутність інвестицій може призвести до зменшення конкурентоспроможності підприємства та зменшення прибутку.

7. Політика ціноутворення. Ціноутворення може впливати на вартість продукції та прибуток підприємства. Наприклад, встановлення занадто високої ціни на продукцію може зменшити попит на неї, тоді як зниження цін може збільшити попит, але зменшити прибуток на продукції.

8. Маркетингові стратегії. Маркетингові стратегії можуть впливати на фінансовий стан підприємства. Наприклад, рекламні кампанії та інші маркетингові заходи можуть збільшити попит на продукцію та прибуток підприємства.

Усі ці фактори можуть впливати на фінансовий стан підприємства, тому важливо вивчити їх та управляти ними відповідно, щоб забезпечити стабільний фінансовий стан та розвиток.

Наведені фактори не є вичерпним списком того, що може впливати на фінансовий стан підприємства. Існують інші внутрішні чинники, такі як управління оборотними коштами, ефективність використання ресурсів, зниження витрат, оптимізація процесів та ін. Крім того, фінансовий стан підприємства може бути суттєво позначений змінами на ринку, конкуренцією, регулюванням уряду та іншими зовнішніми факторами.

Проте, звернення уваги на наведені вище фактори та їхнє ефективне управління може забезпечити підприємству стабільний фінансовий стан та зростання. Наприклад, якщо підприємство виявило проблеми з управлінням запасами, то раціоналізація процесу управління запасами та зниження рівня запасів може допомогти зменшити витрати, підвищити ефективність та покращити фінансовий стан підприємства.

Таким чином, розуміння внутрішніх чинників та їхнє управління є критичним для досягнення фінансового успіху підприємства.

Ефективність фінансової діяльності підприємства забезпечується шляхом систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Отже, цим і зумовлюється необхідність і практична значущість систематичного моніторингу фінансового стану підприємства, якому належить суттєва роль у забезпеченні ефективного управління фінансовим станом.

Розкриття сутності системи моніторингу фінансового стану підприємства відбувається через дослідження його функцій та принципів. До основних функцій фінансового моніторингу належать:

- систематична діагностика фінансового стану підприємства;
- вимірювання рівня відхилення фактичних результатів від передбачуваних;
- спостереження за фактичними результатами фінансової діяльності та вивчення їх динаміки;
- розробка оперативних управлінських рішень з нормалізації фінансової діяльності згідно з передбачуваними показниками;
- корегування за необхідності окремих цілей та показників фінансового стану у зв'язку зі змінами зовнішнього фінансового середовища.

Оскільки система моніторингу фінансового стану підприємства є

органічною частиною системи його фінансового моніторингу, то він має відповідати загальним принципам її функціонування, а саме:

- достатності інформації: в кожній окремій системі повинна використовуватися тільки відома інформація (нормативна, довідкова, прогнозна) з необхідною точністю для моделювання результатів діяльності підприємства;
- вірогідності й порівнянності інформації, що дає змогу забезпечити результати, наближені до реальних;
- наступності: кожна наступна підсистема не повинна порушувати властивостей об'єкта і критеріїв, установлених системі вищого рівня;
- комплексності: взаємозумовленості і пропорційної взаємоузгодженості розвитку системи як єдиного цілого, що забезпечує зв'язок усіх підсистем і елементів;
- імовірності помилок, що дозволяє відслідковувати помилки, що виникають у процесі оцінки або моделювання, а також у межах розробленої моделі оцінювати ризик можливої помилки та її наслідки, виробляти основні методи реагування на помилку;
- оскільки перехідний період в економіці України потребує високої оперативності й гнучкості реагування на зміни ринкових можливостей і небезпеку, що виникає [46, с.40-41].

Моніторинг фінансового стану підприємства проходить у 7 етапів: визначення мети та завдань моніторингу фінансового стану підприємства, підбір, групування звітних показників, спостереження за динамікою фінансових даних та підготовка первинної інформації, попередня обробка фінансових даних, проведення аналізу фінансового стану господарюючого суб'єкта, оцінка якості проведеного моніторингу, короткострокове прогнозування фінансового стану підприємства та інтерпретація отриманих результатів (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Етапи проведення моніторингу фінансового стану підприємства [46]

Розглянемо більш детально роботу, яка проходить на кожному етапі моніторингу фінансового стану підприємства:

1. Визначення мети та завдань моніторингу фінансового стану підприємства.

Отже, метою проведення моніторингу фінансового стану підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” є об’єктивна оцінка його фінансового стану та виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування й використання його фінансових ресурсів.

Для виконання поставленої цілі визначено основні завдання моніторингу фінансового стану підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об’єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності

та фінансової стійкості підприємства;

- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

2. Підбір та групування звітних показників за кожним видом фінансового моніторингу. Дана система ґрунтується на основі фактичних даних фінансового та управлінського обліку і являє «первинну інформаційну базу спостереження», яка використовується в процесі подальшого розрахунку окремих абсолютних, аналітичних та відносних фінансових показників, що вказують на позицію ефективності фінансової діяльності підприємства.

На цьому ж етапі відбувається спостереження за динамікою фінансових даних і підготовкою первинної інформації для проведення моніторингу фінансового стану підприємства:

- визначення до обраних факторів відповідних фінансових даних. Якщо фінансової інформації не вистачає, коло факторів звужується або відсутні показники замінюються рівноцінними за змістом задачі факторами;
- формування відповідних динамічних характеристик обраних показників з використанням наявних баз даних.

Можлива ситуація, коли необхідна для моніторингу інформація відсутня. Тоді потрібна розробка нових методів обстежень, а якщо з різних причин це неможливо, то проводяться вибіркові обстеження за іншими методиками.

3. Попередня обробка фінансових даних з метою врахування та усунення аномальних значень.

4. Проведення аналізу фінансового стану суб'єкта дослідження з метою одержання результатів щодо його поточного рівня, а також ефективності управління.

Найбільш поширеними методиками оцінки фінансового стану підприємства на предмет можливості використання у процесі моніторингу є: коефіцієнтні, комплексні, інтегральні, безбитковий, рівноважний. У їх основу закладено різне розуміння оцінки фінансового стану: у перших двох це

сукупність показників, у решті – один загальний показник. Існують також методики оцінки фінансового стану, які важко віднести до зазначених п'яти груп. Серед них – комплексна матрична методика О. Хотомлянського і методика системної оцінки М.О. Кизима та В.А. Забродського, методики дискримінантної оцінки фінансового стану, коефіцієнтні методики В.І. Терьохіна та А.Д. Шеремета і Р.С. Сайфуліна (включають розрахунок інтегрального показника фінансового стану). В основі першої з них лежить розуміння оцінки фінансового стану як сукупності показників, другої – як єдиного якісного показника, дискримінантних методик – як кількісного, а останніх з названих – “змішане”: це і сукупність показників, і один інтегральний [18, с. 139].

Виходячи з сутності моніторингу фінансового стану як спеціально організованого систематичного і безупинного спостереження за фінансовим станом об'єкта й оперативною його оцінкою можна визначити основні вимоги до методу моніторингу фінансового стану:

- метод для забезпечення комплексності моніторингу фінансового стану має охоплювати основні аспекти оцінки фінансового стану: ділову активність, ліквідність, рентабельність, стійкість;
- кожен з аспектів має оцінюватися як окремо, так і у взаємозв'язку (наприклад, метод має передбачати використання узагальнюючого показника фінансового стану) для досягнення інтегрованості відстеження фінансового стану і наочності у висвітленні динаміки змін у ньому в часі;
- метод має давати можливість виявити причини, а не лише констатувати наявність і величину змін фінансового стану. Це виступає необхідною умовою її пристосованості для потреб оперативного управління фінансовим станом підприємства;
- метод має виявляти рівень реакції цільового показника фінансового стану на зміни факторів впливу (тобто еластичність реакції на той чи інший управлінський вплив). Ця вимога випливає з попередньої і є її логічним розвитком;

- закладені у метод причинно-наслідкові зв'язки між показниками мають відповідати таким, що об'єктивно існують у процесі функціонування підприємства, можуть бути логічно виявлені із суті цього процесу;
- дані повинні надходити оперативно, тобто швидкість та результативність аналізу.

Враховуючи широку кількість методів оцінки фінансового стану підприємства та вимоги до них, зазначимо невідповідність отриманих результатів комплексного фінансового аналізу ПрАТ “МЗМВ “Оскар”. Саме тому, методичну базу комплексного фінансового стану аналізованого господарюючого суб'єкта пропонується розширити.

Оцінка якості проведення моніторингу фінансового стану підприємства. На даному етапі відбувається порівняння отриманих висновків за різними методами комплексного фінансового аналізу підприємства.

5. Короткострокове прогнозування фінансового стану підприємства з метою поточного виявлення тенденцій його покращення за конкретних умов. Цей етап включає обов'язкову розробку організаційно-фінансових заходів з метою утримання та забезпечення високого рівня управління фінансовим станом господарюючого суб'єкта. Прогнозна оцінка фінансового стану підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” здійснюється на основі проєктованих балансу та звіту про фінансові результати, які є головними елементами прогнозованої фінансової звітності.

6. Інтерпретація одержаних результатів, тобто оцінка економічної доцільності отриманих результатів з точки зору стратегічних завдань моніторингу фінансового стану; висновки щодо оцінки фінансового стану; оцінка рівня управління фінансовим станом підприємства; визначення та впровадження управлінських рішень, щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом господарюючого суб'єкта.

Для забезпечення ефективності функціонування системи моніторингу фінансового стану необхідне виконання наступних вимог до методики моніторингу фінансового стану підприємства:

1. Джерелом вихідної інформації має слугувати лише фінансова звітність підприємства – для досягнення порівнянності результатів періодичної та постійної оцінки фінансового стану і визначення ефективності системи моніторингу.

2. Розрахунки для підвищення оперативності отримання результатів оцінки фінансового стану мають бути достатньо простими, що передбачає наявність відповідного програмного забезпечення.

3. Результати оцінки для забезпечення їх безпосереднього використання в процесі оперативного управління без додаткової інтерпретації повинні бути наочними й зрозумілими.

Впровадження системи моніторингу фінансового стану на підприємстві ПрАТ “МЗМВ “Оскар” надасть керівництву досить вагомі можливості:

1) сприятиме виявленню на виробничому підприємстві підрозділів, діяльність яких недостатньо ефективна і потребує покращення;

2) надасть можливість більш ретельно контролювати діяльність окремих підрозділів, отримувати своєчасну і достовірну інформацію від керівників даних підрозділів;

3) надасть можливість стимулювати персонал тих підрозділів, в яких показники фінансової діяльності найвищі;

4) допоможе сформувати низку напрямків для покращення фінансової діяльності у тих підрозділах виробничого підприємства, які недостатньо ефективно функціонують;

5) сприятиме покращенню системного підходу до управління виробничим підприємством, забезпечить регулярне ведення його звітності за всіма видами діяльності.

2.4. Шляхи покращення фінансового стану підприємства

Щоб покращити фінансовий стан ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, можна використовувати наступні шляхи:

1. Ефективне фінансове планування: компанія повинна мати чітку фінансову стратегію, яка передбачає реалістичні цілі та плани щодо залучення та використання ресурсів. Для цього можна проводити аналіз ринку та конкурентів, а також прогнозувати попит на продукцію компанії.

Для ПрАТ “МЗМВ “Оскар” ефективне фінансове планування може допомогти в забезпеченні стабільності та розвитку компанії. Наприклад, підприємство може проводити аналіз ринку та конкурентів, щоб зрозуміти, які продукти є популярними серед споживачів та які компанії конкурують на ринку.

Для цього можна використовувати такі інструменти, як SWOT-аналіз, PEST-аналіз, аналіз п’яти сил Портера тощо. Наприклад, SWOT-аналіз може допомогти визначити сильні та слабкі сторони компанії, а також можливості та загрози на ринку.

Підприємство також може прогнозувати попит на свою продукцію, досліджуючи попит серед споживачів, тенденції розвитку ринку та поведінку конкурентів. Це допоможе зрозуміти, які продукти будуть найбільш популярними на ринку та які стратегії залучення клієнтів можуть бути найефективнішими.

Крім того, компанія може розробляти реалістичні цілі та плани щодо залучення та використання ресурсів. Наприклад, вона може встановити цілі щодо збільшення виробництва та продажу продукції, а також залучення нових клієнтів та розширення географії збуту.

Для досягнення цих цілей компанія може використовувати різні інструменти, такі як маркетингові кампанії, підвищення якості продукції, вдосконалення виробничих процесів та управління витратами. Крім того, ефективне фінансове планування може допомогти компанії залучати необхідні ресурси для розвитку бізнесу та реалізації стратегічних проєктів. Компанія може проводити аналіз ринку та конкурентів, щоб з’ясувати, які

продукти та послуги найбільш популярні серед споживачів та які є основними трендами у цьому сегменті ринку. Також можна зібрати дані про технологічні новинки та інновації, які можуть збільшити ефективність виробництва та знизити витрати на його здійснення.

З метою прогнозування попиту на продукцію компанії ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, необхідно враховувати такі фактори, як динаміка економіки, демографічні зміни, технологічні та соціальні тенденції, а також конкурентні переваги та недоліки компанії порівняно з іншими гравцями на ринку. Це може допомогти компанії здійснювати оптимальне планування виробництва, закупівлю необхідних ресурсів та управління фінансовими ресурсами компанії.

Також, для покращення фінансового стану компанії, важливо використовувати різноманітні методи фінансового аналізу, які дозволяють виявляти недоліки та можливості для оптимізації фінансових процесів в компанії. Наприклад, компанія може проводити аналіз показників ліквідності, рентабельності та ефективності використання активів, щоб виявити потенційні проблеми та знайти шляхів їх вирішення. Також можна проводити аналіз фінансової структури компанії, щоб забезпечити оптимальне використання джерел фінансування та мінімізувати ризик неплатоспроможності.

У разі ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, компанія може проводити аналіз своєї фінансової структури, виявляючи найбільш ефективні джерела фінансування та зменшуючи витрати на менш важливі напрями. Також, компанія може проводити аналіз ринку та конкурентів, щоб зрозуміти потреби споживачів та реалістично прогнозувати попит на свої товари та послуги.

Для того, щоб компанія успішно залучала необхідні ресурси, варто вести облік своїх фінансових показників та мати детальну звітність, яка буде демонструвати потенційним інвесторам та кредиторам її фінансову стабільність та перспективи розвитку. Для цього компанія може звернутися

до професійних аудиторських компаній та експертів з фінансової сфери для отримання професійної допомоги та порад.

Отже, ефективне фінансове планування є важливим елементом успішного функціонування та розвитку будь-якої компанії, в тому числі і ПрАТ “МЗМВ “Оскар”. Відповідно до конкретних умов компанії, вона може використовувати різні методи та підходи для ефективного планування та управління своїми фінансами.

2. Ефективний контроль над витратами: компанія повинна стежити за своїми витратами та постійно шукати способи їх оптимізації. Для цього можна використовувати методи бюджетування та управління витратами, а також проводити аналіз витрат на окремі процеси та послуги.

ПрАТ “МЗМВ “Оскар” може здійснити ефективний контроль над витратами, використовуючи наступні методи:

1. Бюджетування. Компанія повинна мати чітко визначені бюджетні показники та контролювати їх виконання. Бюджет можна скласти на різні періоди часу (місяць, квартал, рік), а також на різні рівні (підрозділ, проект, вид витрат). Крім того, важливо стежити за реалізацією бюджетних показників та вчасно коригувати плани, якщо виникають зміни у ринкових умовах або умовах внутрішнього середовища компанії.

2. Управління витратами. Компанія може використовувати методи управління витратами, такі як система внутрішнього контролю, процесний підхід до управління, ідентифікація та управління ризиками. Застосування цих методів дозволить компанії зменшити ризики втрат, підвищити ефективність використання ресурсів та забезпечити виконання стратегічних цілей.

3. Аналіз витрат на окремі процеси та послуги. Компанія може проводити аналіз витрат на окремі процеси та послуги з метою виявлення можливостей їх оптимізації. Наприклад, компанія може знайти способи зниження витрат на транспортування продукції, на закупівлю матеріалів або на оплату послуг зовнішніх партнерів.

4. Залучення зовнішніх консультантів. Компанія може залучити зовнішніх консультантів з досвідом управління витратами. Це дозволить отримати нові ідеї та знайти шляхи оптимізації витрат.

Ефективний контроль над витратами є важливою складовою фінансового управління компанією ПрАТ “МЗМВ “Оскар”. Для досягнення максимальної ефективності витрат необхідно встановити процес контролю та аналізу витрат на кожному етапі виробництва та продажу продукції.

Компанія може використовувати методи бюджетування, які дозволять чітко визначити обсяги витрат та прибутку, і зробити плани з їх оптимізації. Крім того, важливо встановити механізми контролю за витратами на окремі процеси та послуги, щоб визначити можливість їх оптимізації.

Наприклад, компанія може аналізувати витрати на закупівлю сировини та матеріалів, використання електроенергії, оплату праці, транспортні та інші витрати. На основі аналізу можна знайти способи зменшення витрат, такі як зменшення витрат на енергоспоживання або раціональне використання сировини та матеріалів.

Крім того, можливо використовувати інші методи управління витратами, наприклад, системи внутрішнього контролю та аудиту, щоб виявляти можливі витратні ризики та покращувати ефективність управління витратами.

3. Розширення продуктової лінійки: компанія може розширити свою продуктову лінійку, щоб залучити нових клієнтів та збільшити обсяг продажів. Для цього можна проводити дослідження ринку та попиту на нові продукти, а також вивчати досвід конкурентів.

Для ПрАТ “МЗМВ “Оскар” розширення продуктової лінійки може бути ефективним кроком для збільшення обсягу продажів та залучення нових клієнтів. Перш за все, компанія повинна провести дослідження ринку та визначити попит на нові продукти, які могли б бути цікавими для клієнтів.

Крім того, компанія може вивчати досвід конкурентів та залучати експертів з відповідної галузі для розробки та випуску нових продуктів. Важливо також звернути увагу на фактори виробництва нових продуктів,

зокрема, на наявність необхідної техніки та обладнання, здібності персоналу до розробки та випуску нових продуктів, а також на питання збереження якості та безпеки випуску продукції.

Крім того, компанія може випускати нові продукти під своїм власним брендом або шукати можливості для створення спільного бренду з іншими компаніями в галузі. Це може допомогти залучити увагу нових клієнтів та збільшити продажі, а також підвищити рівень визнаності бренду.

У процесі розширення продуктової лінійки компанія також повинна звертати увагу на питання маркетингу та реклами нових продуктів, щоб привернути увагу клієнтів та забезпечити їхнє бажання придбати нову продукцію.

4. Вдосконалення маркетингових стратегій: компанія повинна звертати увагу на маркетингові стратегії та просування своєї продукції. Для цього можна використовувати інтернет-маркетинг, соціальні мережі, а також проводити рекламні кампанії та заходи спонсорської підтримки.

Для компанії ПрАТ “МЗМВ “Оскар” вдосконалення маркетингових стратегій може стати важливим кроком у збільшенні попиту на їх продукцію та збільшенні прибутків. Зокрема, важливо звернути увагу на використання інтернет-маркетингу, оскільки це дає змогу залучати нових клієнтів з різних регіонів та країн. Крім того, у світі все більше людей використовують соціальні мережі, тому компанія може використовувати їх як ефективний інструмент для залучення уваги до своєї продукції.

Також важливо проводити рекламні кампанії та заходи спонсорської підтримки, що може допомогти підвищити свідомість про бренд компанії та підсилити її позиції на ринку. При цьому варто звернути увагу на аудиторію, до якої будуть звертатися рекламні матеріали, та на регіони, де планується проведення кампаній.

Отже, вдосконалення маркетингових стратегій може допомогти компанії ПрАТ “МЗМВ “Оскар” збільшити свою конкурентоспроможність, залучити нових клієнтів та підвищити прибутки.

5. Підвищення якості продукції: компанія повинна стежити за якістю своєї продукції та постійно її вдосконалювати. Це дозволить збільшити задоволення клієнтів та залучити нових, що позитивно вплине на фінансовий стан компанії.

Для ПрАТ “МЗМВ “Оскар” підвищення якості продукції може бути ключовим чинником у залученні та збереженні клієнтів. Компанія може вживати різноманітних заходів для підвищення якості своєї продукції, таких як:

1. Вивчення потреб клієнтів: компанія може збирати відгуки клієнтів про якість її продуктів та враховувати їхні пропозиції для вдосконалення продукції.

2. Вдосконалення технологічного процесу: компанія може постійно вдосконалювати свої технологічні процеси для поліпшення якості продукції та зниження відсотку браку.

3. Контроль якості на кожному етапі виробництва: компанія може встановити систему контролю якості на кожному етапі виробництва, щоб забезпечити високу якість кінцевого продукту.

4. Використання високоякісних матеріалів: компанія може використовувати тільки високоякісні матеріали для виробництва продуктів, що сприятиме підвищенню якості.

5. Систематичне навчання персоналу: компанія може забезпечувати систематичне навчання персоналу з питань якості продукції та контролю якості, щоб забезпечити високу якість кінцевого продукту.

6. Проведення аудитів: компанія може проводити аудити для оцінки відповідності своїх продуктів стандартам якості та виявлення проблем в процесі виробництва, що потребують вдосконалення.

Підвищення якості продукції допоможе компанії зберегти та привернути нових клієнтів, збільшити її задоволеність та відтак, покращити репутацію компанії на ринку. Для ПрАТ “МЗМВ “Оскар” важливо забезпечити високу якість своїх металоконструкцій, що будуть використовуватись у будівництві. Це можна забезпечити за допомогою системи контролю якості на всіх етапах

виробництва, від планування до випуску готової продукції. Крім того, компанія може вдосконалювати свої технології виробництва, використовуючи нові матеріали та технології, що дозволить покращити якість та ефективність виробництва. Наприклад, використання сучасних обладнань та технологій зварювання може покращити якість та міцність металоконструкцій, що буде впливати на задоволеність клієнтів та збільшення продажів.

6. Розвиток нових ринків. Вивчення можливостей розвитку нових ринків збуту, що може привести до збільшення обсягу продажів та підвищення прибутковості.

Для цього можуть бути використані різноманітні стратегії, такі як:

1. Розширення географії збуту. Для збільшення обсягу продажів компанія може розширювати географію свого збуту. Для цього необхідно вивчити потреби та попит на товари компанії на нових ринках, дослідити конкурентне середовище та ризики, пов'язані з входом на нові ринки.

2. Розробка нових продуктів або послуг. Компанія може розробляти нові продукти або послуги, які відповідають потребам клієнтів на нових ринках. Для цього необхідно вивчити потреби та попит на ринках, де планується розширення бізнесу, а також оцінити технологічні можливості та конкурентне середовище.

3. Партнерство з іншими компаніями. Компанія може шукати партнерів на нових ринках, щоб забезпечити більш ефективний доступ до цільової аудиторії та знизити ризики входу на нові ринки. Партнерство може включати спільне виробництво, спільний маркетинг, дистрибуцію тощо.

4. Використання інтернет-маркетингу та соціальних медіа. Компанія може використовувати інтернет-маркетинг та соціальні медіа для залучення нових клієнтів на нових ринках. Наприклад, реклама в соціальних мережах може допомогти привернути увагу цільової аудиторії та збільшити обсяг продажів.

Адаптація до місцевих умов. При вході на нові ринки, особливо іноземні, важливо адаптуватись до місцевих умов і звичаїв, а також розуміти потреби та вимоги споживачів на цих ринках. Для підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” це може означати необхідність зміни рецептів виробництва, адаптації дизайну упаковки, зміни маркетингової стратегії та приведення продукту відповідно до місцевих стандартів якості.

Наприклад, якщо компанія планує входити на ринок країн Азії, де висока вартість продукту може бути неактуальною, то вони можуть розглянути можливість зниження ціни продукту, або запропонувати варіанти упаковки, що відповідає місцевим звичаям.

Важливо враховувати також місцеві законодавчі та регуляторні вимоги, які можуть впливати на виробництво та збут продукції. Наприклад, в деяких країнах можуть бути вимоги щодо етикетування продукту, які необхідно виконати.

Таким чином, адаптація до місцевих умов є важливим чинником успішного входження на нові ринки, що може допомогти збільшити обсяг продажів та підвищити прибуток підприємства.

Отже, шляхи покращення фінансового стану підприємства включають ефективне фінансове планування, контроль над витратами, розширення продуктової лінійки та підвищення якості продукції. Ці заходи можуть допомогти підприємству збільшити прибуток, зменшити витрати та залучити нових клієнтів.

Висновки до розділу 2

Проведений фінансово-економічний аналіз виявив, що підприємство ПрАТ “МЗМВ “Оскар” протягом 2019-2021 років знаходиться в стійкому фінансовому стані. Так, в останні роки підприємство характеризується прибутковою діяльністю, достатністю власного капіталу та незалежністю від позикових джерел фінансування, достатністю оборотного капіталу,

ефективним використанням фінансових ресурсів, про що свідчить покращення всіх розрахованих показників.

Проведений аналіз діяльності підприємства ПрАТ “МЗМВ “Оскар” на основі розрахунку абсолютних та часткових показників за 2019-2021 роки виявив:

- ефективне використання основних засобів, свідченням чого стало збільшення фондоддачі, продуктивності праці, а також першого та другого інтегральних показників ефективності використання основних засобів;
- ефективне використання оборотних активів, свідченням чого є прискорення оборотності оборотних активів загалом, так і окремих його складових;
- ефективну структуру капіталу та незалежність від позикових джерел фінансування, свідченням чого є частка власного капіталу в валюті балансу більше ніж 70% протягом аналізованого періоду;
- недостатній рівень власного оборотного капіталу, що призвело до зниження рівня фінансової стійкості підприємства, а саме нестачу джерел фінансування;
- фінансово стійке положення, свідченням чого стали розрахунки часткових показників фінансової стійкості;
- високий рівень ділової активності;
- підвищення ліквідності господарюючого суб’єкта;
- зниження рівня рентабельності.

Щоб покращити фінансовий стан ПрАТ “МЗМВ “Оскар”, можна використовувати наступні шляхи:

- ефективне фінансове планування: компанія повинна мати чітку фінансову стратегію, яка передбачає реалістичні цілі та плани щодо залучення та використання ресурсів. Для цього можна проводити аналіз ринку та конкурентів, а також прогнозувати попит на продукцію компанії.
- ефективний контроль над витратами: компанія повинна стежити за своїми витратами та постійно шукати способи їх оптимізації. Для цього

можна використовувати методи бюджетування та управління витратами, а також проводити аналіз витрат на окремі процеси та послуги.

– розширення продуктової лінійки: компанія може розширити свою продуктову лінійку, щоб залучити нових клієнтів та збільшити обсяг продажів. Для цього можна проводити дослідження ринку та попиту на нові продукти, а також вивчати досвід конкурентів.

– вдосконалення маркетингових стратегій: компанія повинна звертати увагу на маркетингові стратегії та просування своєї продукції. Для цього можна використовувати інтернет-маркетинг, соціальні мережі, а також проводити рекламні кампанії та заходи спонсорської підтримки.

– підвищення якості продукції: компанія повинна стежити за якістю своєї продукції та постійно її вдосконалювати. Це дозволить збільшити задоволення клієнтів та залучити нових, що позитивно вплине на фінансовий стан компанії.

ВИСНОВКИ

На підставі отриманих у роботі результатів можна зробити наступні висновки.

1. Фінансовий стан підприємства є одним з головних факторів, що впливають на його розвиток та позицію у конкурентному середовищі. Стабілізація фінансового стану підприємства є складним процесом, який базується на системному підході та включає синтез та інтеграцію ендо- і екзогенних чинників у єдиному фінансово-економічному механізмі макро- і мікроекономічного регулювання суспільного й індивідуального відтворення.

Для того, щоб забезпечити ефективний аналіз фінансового стану підприємства, поліпшення його позицій у конкурентній боротьбі, стабільне функціонування та динамічний розвиток, важливо уточнити трактування поняття "фінансовий стан підприємства" з урахуванням факторів, що на нього впливають. Стабілізація фінансового стану підприємства є складним процесом, який передбачає системний підхід та синтез ендо- та екзогенних чинників у єдиному фінансово-економічному механізмі макро- і мікроекономічного регулювання суспільного й індивідуального відтворення.

Показники аналізу фінансового стану підприємства є важливим інструментом для оцінки його фінансової стійкості та рентабельності. За допомогою аналізу таких показників, як прибуток, рентабельність, ліквідність, структура капіталу та інші, можна зробити висновки про ефективність управління підприємством та про можливості його подальшого розвитку. Аналізуючи такі показники, як прибуток, рентабельність, ліквідність, структура капіталу та інші, можна зробити висновки про ефективність управління підприємством та про можливості його подальшого розвитку. Важливо пам'ятати, що аналіз показників фінансового стану підприємства має бути проведений регулярно, оскільки це дозволяє вчасно виявляти проблеми та приймати необхідні заходи для їх вирішення. Аналіз показників фінансового

стану є важливим етапом управління будь-яким підприємством, який допомагає забезпечити його стійкість та успішність у довгостроковій перспективі.

3. Управління фінансовим станом підприємства включає в себе багато аспектів, таких як планування бюджету, контроль витрат, аналіз фінансової звітності, управління ризиками та інші. Всі ці елементи взаємодіють між собою і впливають на фінансовий стан підприємства. Під час роботи було виявлено, що для успішного управління фінансами необхідно мати чіткий план дій та систематично його виконувати. Ефективне управління фінансами передбачає здатність аналізувати дані та приймати рішення на основі цих даних.

Проведений аналіз фінансово-економічної діяльності ПрАТ «МЗМВ «Оскар» за 2019-2021 роки показав, що підприємство знаходиться в стійкому фінансовому стані і характеризується ефективним використанням ресурсів, достатністю власного капіталу та незалежністю від позикових джерел фінансування, ефективним використанням оборотного капіталу та покращенням всіх розрахованих показників. Однак виявлено недостатній рівень власного оборотного капіталу та зниження рентабельності.

Щоб покращити фінансовий стан підприємства, пропонується впровадити систему моніторингу фінансового стану, яка дозволить об'єктивно оцінювати фінансовий стан та виявляти потенційні можливості підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів. Система моніторингу буде включати 7 етапів: визначення мети та завдань моніторингу, підбір та групування звітних показників, спостереження за динамікою фінансових даних та підготовка аналітичних доповідей, аналіз результатів та виявлення потенційних проблем, розробка та впровадження плану дій, контроль та оцінка результатів.

Щоб покращити фінансовий стан ПрАТ «МЗМВ «Оскар», можна використовувати наступні шляхи:

- ефективне фінансове планування: компанія повинна мати чітку фінансову стратегію, яка передбачає реалістичні цілі та плани щодо залучення та використання ресурсів. Для цього можна проводити аналіз

ринку та конкурентів, а також прогнозувати попит на продукцію компанії.

- ефективний контроль над витратами: компанія повинна стежити за своїми витратами та постійно шукати способи їх оптимізації. Для цього можна використовувати методи бюджетування та управління витратами, а також проводити аналіз витрат на окремі процеси та послуги.

- розширення продуктової лінійки: компанія може розширити свою продуктову лінійку, щоб залучити нових клієнтів та збільшити обсяг продажів. Для цього можна проводити дослідження ринку та попиту на нові продукти, а також вивчати досвід конкурентів.

- вдосконалення маркетингових стратегій: компанія повинна звертати увагу на маркетингові стратегії та просування своєї продукції. Для цього можна використовувати інтернет-маркетинг, соціальні мережі, а також проводити рекламні кампанії та заходи спонсорської підтримки.

- підвищення якості продукції: компанія повинна стежити за якістю своєї продукції та постійно її вдосконалювати. Це дозволить збільшити задоволення клієнтів та залучити нових, що позитивно вплине на фінансовий стан компанії.